

การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิง
สร้างสรรค์

THE ENHANCEMENT OF EMOTIONAL COMPETENCE AMONG EARLY CHILDHOOD
THROUGH GROUP ACTIVITY BASED ON CREATIVE APPROACHES

ภัทราวดี ภูมิ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2567

การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิง
สร้างสรรค์

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE ENHANCEMENT OF EMOTIONAL COMPETENCE AMONG EARLY CHILDHOOD
THROUGH GROUP ACTIVITY BASED ON CREATIVE APPROACHES

PHATTRAWADEE PUMEE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(M.Ed. (Educational Psychology and Guidance))
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2024

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิง

สร้างสรรค์

ของ

ภัทราวดี ภูมิ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง) (รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี) (อาจารย์ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์)

ชื่อเรื่อง	การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม บนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
ผู้วิจัย	ภัทราวดี ภูมิ
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2567
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. สกล วรเจริญศรี

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และ 2) เปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 - 5 ปี ชั้นอนุบาล 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 90 คน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนแห่งหนึ่ง โดยการศึกษาสมรรถนะทางอารมณ์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรทั้งหมดและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์จากการเลือกแบบเจาะจง โดยคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนสมรรถนะทางอารมณ์ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา มีความสนใจในการเข้าร่วมการทดลองและได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง ได้จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.992 2) กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.933 โดยใช้เทคนิคการอ่านนิทาน การใช้จินตนาการการดูภาพและเล่าเรื่อง เทคนิคเชิงสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม การวาดรูประบายสี การเล่นผ่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส บอร์ดเกมและการเล่นบทบาทสมมติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยของสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง 2) เด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์มีสมรรถนะทางอารมณ์หลังการทดลองเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : สมรรถนะทางอารมณ์, เด็กปฐมวัย, กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

Title	THE ENHANCEMENT OF EMOTIONAL COMPETENCE AMONG EARLY CHILDHOOD THROUGH GROUP ACTIVITY BASED ON CREATIVE APPROACHES
Author	PHATTRAWADEE PUMEE
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2024
Thesis Advisor	Associate ProfessorDr. Monthira Jarupeng
Co Advisor	Associate ProfessorDr. Skol Voracharoensri

The objectives of this research are as follows: (1) to study the emotional competence of early childhood children; and (2) to compare their emotional competence before and after participating in group activities based on creative approaches. The study involved 90 preschool children aged 3-5 years, from kindergarten levels 1-3, during the second semester of the 2023 academic year at a preschool development center. To assess emotional competence, data were collected from the entire population, and a sample group was selected for intervention through purposive sampling. Twelve children, who scored at or below the 50th percentile in emotional competence, and were willing to participate in the experiment, and had parental consent, were chosen. The research instruments included the following: (1) an emotional competence assessment form for preschool children with a reliability score of 0.992; and (2) group activities based on creative approaches had a validity score of 0.933. The creative techniques used encompassed storytelling, imaginative viewing and narration, creative group activities, drawing and coloring, sensory play, board games, and role-playing. Data analysis involved calculating the mean, standard deviation, and performing a dependent t-test. The findings revealed the following: (1) preschool children had high overall and individual emotional competence scores; and (2) those who participated in the creative group activities showed improvement in emotional competence at 0.05.

Keyword : Emotional competence, Early childhood, Group activity based on creative approaches

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี จากความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดี จาก รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรรณเจริญศรี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้เวลาในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจสอบ และแก้ไข ข้อบกพร่องตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิติพัฒน์ เมฆขจร ที่กรุณาสละเวลาในการเป็น ประธานสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล อาจารย์ ดร.สุชนินทร์ บัณขุนันทกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริเดช พาหุยุทธ์ ที่ได้ให้ความเมตตา ให้ความรู้ และคำแนะนำ รวมถึงให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ต่าง ๆ ให้ กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหาร คุณครูและนักเรียน จากศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยและจัดการเรียนการสอน ซึ่งทำให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ สมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่เป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุน ห่วงใย ให้ความช่วยเหลือ ตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ทั้งในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาและเพื่อนทุกคน ที่ไม่ได้กล่าวถึง สำหรับกำลังใจ ความช่วยเหลือ และมิตรภาพที่มีให้กันมาตลอดระยะเวลาการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้เขียนเอกสารและตำราทุกฉบับ ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ประกอบการศึกษา ตลอดจนการนำมาใช้อ้างอิงในงานวิจัย คุณค่าและประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอ มอบให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนในการช่วยให้ผู้วิจัย ประสบความสำเร็จครั้งนี้

ภัทราวดี ภูมิ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์	21
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย	32
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	39

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	39
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
4. การดำเนินการวิจัย.....	49
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กปฐมวัย	51
ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย	52
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในระยะก่อนและหลังการ ทดลอง	53
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	56
สรุปผลการวิจัย สรุปตามความมุ่งหมาย	57
อภิปรายผล	58
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และหนังสือขอความ อนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	72
ภาคผนวก ข ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อการวิจัย	76
ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
ประวัติผู้เขียน.....	121

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย	42
ตาราง 2 สรุปกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์	44
ตาราง 3 แสดงแบบแผนการทดลอง.....	49
ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของเด็กปฐมวัย (N =90)	52
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย (N=90)	53
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในระยะก่อน และหลังการทดลอง (N =15)	54
ตาราง 7 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในระยะก่อนและหลังการทดลอง (N =15).....	55
ตาราง 8 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย	81
ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนา สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย	83

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
--	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งเสริมต่อพัฒนาการในอนาคตของเด็ก เนื่องจากเป็นพื้นฐานในการสร้างความสามารถการรับรู้และจัดการกับอารมณ์ของตนเอง รวมถึงการเข้าใจและตอบสนองต่ออารมณ์ของผู้อื่นได้ (Denham et al., 2009) สมรรถนะทางอารมณ์ที่มีพัฒนาการที่ดีไม่เพียงช่วยในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเพื่อน ครอบครัว และผู้ใหญ่ในสังคม (La Grutta et al., 2022) การมีสมรรถนะทางอารมณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการจะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้และเติบโตในสิ่งแวดล้อมทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเตรียมความพร้อมในการเข้าเรียนและการใช้ชีวิตในอนาคตของเด็กนั้นขึ้นอยู่กับการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย (Bartoli et al., 2022) การเรียนรู้ในการรับรู้และจัดการอารมณ์ของตนเองได้ดีเป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในการเรียน การปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนใหม่หรือการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ สมรรถนะทางอารมณ์ยังมีส่วนต่อการพัฒนาทักษะและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อชีวิตของเด็กในระยะยาว (Bartoli et al., 2022) การพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กในช่วงปฐมวัยจึงเป็นกระบวนการที่ต้องให้ความสำคัญ และควรได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เด็กสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของตนเองและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในสังคม

ในปัจจุบันเด็กปฐมวัยมีปัญหาเกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์เพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางสุขภาวะทางอารมณ์ ปัญหาการขาดสมดุลทางอารมณ์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้เด็กปฐมวัยมีความเสี่ยงต่อภาวะต่าง ๆ เช่น ภาวะซึมเศร้า วิกฤตทางอารมณ์หรือความวิตกกังวล นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางอารมณ์ สังคมและพฤติกรรม โดยหากเด็กปฐมวัยไม่ได้รับการสนับสนุนทางอารมณ์ที่เพียงพอจากครอบครัวหรือสถานศึกษาจะทำให้เด็กปฐมวัยไม่สามารถจัดการและเข้าใจถึงอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้งเด็กปฐมวัยที่มีการใช้เทคโนโลยีและสื่อที่ไม่เหมาะสมตั้งแต่เล็กทำให้ต้องเรียนรู้ถึงการจัดการกับสิ่งที่มาจากสื่อต่าง ๆ ที่มีผลกระทบทางอารมณ์และพฤติกรรม เช่น การดูทีวีหรือเล่นเกมคอมพิวเตอร์มากเกินไป อาจส่งผลให้เกิดความเครียดหรือความซึมเศร้าใน

เด็กปฐมวัยได้ ดังนั้นการสนับสนุนการเรียนรู้ในด้านสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้เด็กปฐมวัยมีความสมดุลทางอารมณ์และสังคมได้ (Denham et al., 2009) การที่เด็กปฐมวัยมีสมรรถนะทางอารมณ์ไม่ดีอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ได้ เช่น การใช้ความรุนแรงหรือพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น รวมถึงยังส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และการพัฒนาในด้านการเรียนของเด็กได้อีกด้วย (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542) และปัญหาที่เกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ เช่น เด็กไม่สามารถระบุและแสดงออกทางอารมณ์ได้ ไม่สามารถบอกได้ว่าตนเองรู้สึกโกรธ เศร้า หรือกังวล ซึ่งส่งผลให้เด็กไม่เข้าใจและจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ เด็กไม่มีทักษะในการจัดการกับความเครียด เด็กที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อาจแสดงออกทางอารมณ์อย่างรุนแรง เช่น การโกรธหรือการระเบิดอารมณ์ ซึ่งทำให้เด็กไม่สามารถรับรู้และจัดการกับอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม การให้การสนับสนุนและการสอนเด็กให้รู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเอง เช่น การใช้กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ การอ่านหนังสือเกี่ยวกับอารมณ์ หรือการเล่นบทบาทสมมติ สามารถช่วยให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการควบคุมและจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ตั้งแต่เด็กปฐมวัยจึงช่วยให้เด็กมีความเข้าใจและรับรู้ถึงอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ทำให้เด็กสามารถปรับตัวในสังคมโรงเรียน ได้ดี สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบวก สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยนี้ได้ใช้แนวคิดในการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัยในด้านการรู้จักตนเอง (Self-Awareness) การควบคุมตนเอง (Self-Regulation) และความผาสุก (Well-Being) (Bartoli et al., 2022) การรู้จักตนเอง การควบคุมตนเอง และความผาสุกเป็นสมรรถนะทางอารมณ์ที่สำคัญสำหรับการพัฒนาในเด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ดียิ่งขึ้น การใช้แนวคิดนี้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยช่วยให้เด็กมีการพัฒนาที่สมดุลและเต็มศักยภาพทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม และการเรียนรู้ ทำให้เด็กสามารถเติบโตเป็นบุคคลที่มีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิตได้

ซึ่งในการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลากหลายวิธี โดยหนึ่งในวิธีที่ได้รับการยอมรับและมีประสิทธิภาพ คือ การใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ (Senn, 2017) กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์นั้นมุ่งเน้นให้สมาชิกกลุ่มได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ หรือพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในขณะร่วมกิจกรรม มีเทคนิคที่ถูกนำมาใช้ ได้แก่ เทคนิคการอ่านเรื่องและการเล่าเรื่องตามรูปภาพ ประโยชน์ที่ได้รับ คือ การอ่านเรื่องและการเล่าเรื่องช่วยพัฒนา

เรื่องการฟังและการพูดของเด็ก เด็กเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ และการใช้ภาษาในการสื่อสาร เด็กได้ฝึกฝนจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างภาพในหัวจากเรื่องที่ฟังหรือเล่า ในงานวิจัยของ Reese et al. (2010) พบว่าการเล่าเรื่องร่วมกับผู้ปกครองช่วยเพิ่มความสามารถในการเล่าเรื่องและความเข้าใจด้านอารมณ์ของเด็ก เทคนิคการวาดและระบายสีเป็นวิธีที่เด็กสามารถแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกได้อย่างอิสระ เด็กสามารถสร้างภาพตามจินตนาการของตนเองและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมนี้ช่วยพัฒนาทักษะ เช่น การจับดินสอและการเคลื่อนไหวมือ งานวิจัยของ Malchiodi (1998) พบว่าการวาดภาพช่วยให้เด็กสามารถสื่อสารอารมณ์และความรู้สึกที่อาจไม่สามารถอธิบายได้ด้วยคำพูด เทคนิคการเล่นบทบาทสมมติช่วยให้เด็กเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการแบ่งปันและการทำงานเป็นทีม เด็กได้ฝึกฝนการคิดแก้ปัญหาและการตัดสินใจในสถานการณ์สมมติช่วยให้เด็กเข้าใจและแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ผ่านตัวละครที่เล่น งานวิจัยของ Dunn & Hughes (2001) พบว่าการเล่นบทบาทสมมติช่วยพัฒนาเรื่องทักษะการสื่อสารและการเข้าใจอารมณ์ของเด็ก เทคนิคบอร์ดเกมช่วยให้เด็กฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การวางแผน และการตัดสินใจ ช่วยฝึกให้เด็กเรียนรู้การรอคอย การยอมรับกฎเกณฑ์ และการจัดการกับความพ่ายแพ้ งานวิจัยของ Ferguson & Olson (2013) พบว่าการเล่นบอร์ดเกมสามารถส่งเสริมทักษะทางปัญญาและการทำงานร่วมกันของเด็ก เทคนิคการบูรณาการรับรู้ทางประสาทสัมผัสโดยการสัมผัสฟองสบู่ การสัมผัสฟองสบู่หรือการใช้จินตนาการในการดูภาพการทำศิลปะช่วยพัฒนาการรับรู้ทางประสาทสัมผัสของเด็ก ช่วยให้เด็กเรียนรู้การควบคุมตนเองและการผ่อนคลาย งานวิจัยของ Schaaf & Nightlinger (2007) พบว่าการบูรณาการรับรู้ทางประสาทสัมผัสมีผลดีต่อการพัฒนาทางอารมณ์และการปรับตัวในเด็กที่มีปัญหาทางการรับรู้และการใช้จินตนาการในการดูภาพการทำศิลปะ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถช่วยส่งเสริมสมรรถนะทางอารมณ์ได้ (Bartoli et al., 2022) ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา การคิด และจินตนาการของเด็ก (เกริก ยूनพันธ์, 2543) และการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานเชิงสร้างสรรค์จะช่วยส่งผลกับทักษะการทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหาและการคิดวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ (Pahl & Barrett, 2007)

จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากสมรรถนะทางอารมณ์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทั้งด้านส่วนบุคคลและด้านสังคมของเด็กปฐมวัยในระยะยาว อีกทั้งการเข้าใจอารมณ์ของเด็กปฐมวัยมีผลต่อการเรียนรู้ การปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาทักษะทางสังคมในอนาคต โดยเฉพาะในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน การเรียนรู้ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถรับมือกับความเครียด ปัญหาทางสุขภาพจิต ปัญหาการ

เรียนรู้ ปัญหาทางสังคมและการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้การที่เด็กปฐมวัยมีสมรรถนะทางอารมณ์ยังส่งผลให้เกิดการรู้จักตนเอง การควบคุมตนเองและความผาสุก ซึ่งทั้ง 3 ด้านนี้มีผลสำคัญต่อสุขภาพจิตและความพึงพอใจในการใช้ชีวิตของเด็กปฐมวัยในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาและเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัยผ่านกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กในช่วงระยะเริ่มต้นของการเรียนรู้และการเติบโตของเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

1. สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับใด
2. กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์สามารถเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยได้หรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์สามารถเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยจะเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยด้านการรู้จักตนเอง ด้านการควบคุมตนเอง และด้านความผาสุกซึ่งทั้ง 3 ด้านเป็นสมรรถนะทางอารมณ์ที่สำคัญที่สถานศึกษาในต่างประเทศใช้เป็นองค์ประกอบสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ผลจากที่ได้จากงานวิจัยนี้ พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมเท่ากับ 2.76 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ระดับปานกลาง หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมเท่ากับ 3.83 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 อยู่ในระดับมาก
2. เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการป้องกันโดยทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยและเป็นที่ยอมรับหรือจัดอบรมครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ แนวทางในการแก้ไขเพื่อใช้การสังเกตและประเมินเพื่อระบุปัญหาทางอารมณ์หรือให้คำปรึกษาและสนับสนุนเด็กที่มีปัญหา

ทางอารมณ์ แนวทางการส่งเสริมในการใช้กิจกรรมบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์และการสอนทักษะทางอารมณ์และแนวทางในการพัฒนาให้กับเด็กปฐมวัย อีกทั้งยังเป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์กับครูประจำชั้นและผู้ปกครอง

3. สถาบันการศึกษาที่มีเด็กนักเรียนระดับปฐมวัยสามารถนำกิจกรรมกลุ่มบนฐานความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ในการส่งเสริมหรือพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยได้ ซึ่งกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาในเป็นรูปแบบที่ใช้ฐานกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่ออกแบบมาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเด็กนักเรียนในระดับปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปีที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนแห่งหนึ่ง จำนวน 90 คน (ที่มาจากข้อมูลทะเบียนของสถานศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ ผู้วิจัยเก็บกับกลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน 90 คนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนแห่งหนึ่งและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นเด็กนักเรียนที่มีคะแนนสมรรถนะทางอารมณ์ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จากการที่ครูประจำชั้นและนักวิจัยใช้แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยและเด็กมีความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองและผู้ปกครองยินยอม ได้จำนวน 12 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

ตัวแปรตาม คือ สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการควบคุมตนเอง และด้านความผาสุก

นิยามศัพท์เฉพาะ

สมรรถนะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถเฉพาะบุคคลที่แสดงออกถึงการบอกอารมณ์ การตีความของอารมณ์ และการตอบสนองทางอารมณ์ที่สร้างสรรค์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย

ด้านการรู้จักตนเอง หมายถึง ความสามารถของเด็กในการบอกอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองทั้งสาเหตุของอารมณ์ที่เกิดขึ้น ความรู้สึกทางบวก การรู้ในท่าทาง ภาษากายและอารมณ์ของตนเอง เข้าใจอารมณ์ผู้อื่น และการรู้ถึงผลของอารมณ์ตนเองต่อผู้อื่น ได้แก่ การบอกอารมณ์ของตนเองและบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ บอกความรู้สึกทางบวกเกี่ยวกับตนเองได้ รู้ถึงภาษากาย ท่าทางและสัญญาณทางกายของตนเอง เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นได้ว่ารู้สึกอย่างไร รู้ว่าอารมณ์ของตนเองนั้นมีผลกระทบต่อผู้อื่น

ด้านการควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของเด็กในการจัดการและควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมของตนเองได้ในมุมมองทางอารมณ์และพฤติกรรม ได้แก่ รับรู้อารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ คิดเกี่ยวกับอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นและนึกถึงผลที่จะตามมาจากการแสดงอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ตนเองเมื่อรู้สึกไม่พอใจหรือโกรธ รู้จักการอดทนและรอคอย รู้จักปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์โดยไม่ส่งผลให้คนอื่นไม่พอใจหรืออึดอัดใจ มีวิธีจัดการอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้น มองด้านดีของเพื่อน ๆ มากกว่าด้านลบ ยอมรับเพื่อน ๆ ที่แตกต่างจากตนเอง รู้จักแบ่งของ ขนมให้กับเพื่อน

ด้านความผาสุก หมายถึง สภาพทางกายและจิตใจของเด็กที่ดี ซึ่งส่งผลให้ดำเนินชีวิตมีความสุข โดยเด็กมีทัศนคติที่เป็นบวกต่อสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อน ครู และโรงเรียน ปรารถนาในการช่วยเหลือผู้อื่น สามารถเริ่มต้นพูดคุยกับผู้อื่น เพื่อน ๆ ก่อนได้ มีความสุขกับกิจกรรมที่ทำ มองตนเองในด้านบวกและเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ เชื่อมมั่นในตนเอง

กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง กิจกรรมที่ออกแบบมาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โดยมุ่งเน้นที่การส่งเสริมการรู้จักตนเอง การควบคุมตนเองและความผาสุกของเด็กผ่านกิจกรรมที่ใช้วิธีการเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยเทคนิคการอ่าน เทคนิคการเล่าเรื่อง เทคนิคการวาดและระบายสี เทคนิคการเล่นบทบาทสมมติ เทคนิคบอร์ดเกม เทคนิคการบูรณาการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและเทคนิคการใช้จินตนาการ และมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม คือ

ขั้นที่ 1 ชี้นำ แนะนำตัวผู้นำกิจกรรม เกริ่นนำเนื้อหาเพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรับทราบถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น โดยทั้งหมดที่ทำนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจและพร้อมจะทำกิจกรรมต่อไป

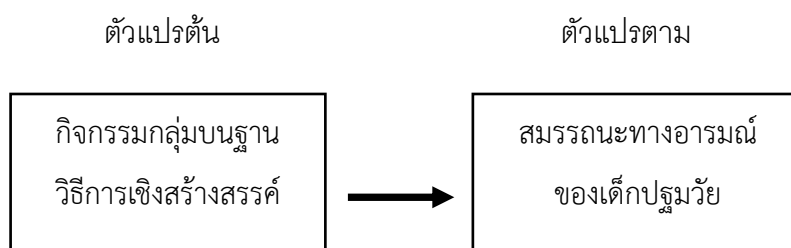
ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ โดยใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ เช่น การอ่าน การเล่าเรื่อง การวาดและระบายสี การเล่นเกม บทบาทสมมติ บอร์ดเกม การบูรณาการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและการใช้จินตนาการ มาอธิบายขั้นตอนและลงมือทำไปพร้อมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม หรือ ผู้นำใช้การสังเกตการณ์ในการเล่นผ่านกิจกรรมกลุ่มนี้

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป โดยสรุปการทำกิจกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยให้ผู้นำกิจกรรมได้สรุปเนื้อหาสาระ หรือสิ่งสำคัญที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้นี้หรือจากการสังเกตการณ์ที่และนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนแห่งหนึ่ง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาการวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ใช้สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โดยนำแนวคิดงานวิจัยของ บาโทรีและคณะ (Bartoli et al., 2022) ใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อศึกษาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ (Senn, 2017) (ประกอบด้วย การอ่าน การเล่าเรื่อง การวาดและระบายสี การเล่นเกม บทบาทสมมติ บอร์ดเกม การบูรณาการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและการใช้จินตนาการ) เป็นวิธีการในการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยมีสมรรถนะทางอารมณ์สูงขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มบนฐานเชิง
สร้างสรรค์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของสมรรถนะทางอารมณ์
 - 1.2 องค์ประกอบของสมรรถนะทางอารมณ์
 - 1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
 - 1.4 วิธีการและเกณฑ์การประเมินสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
 - 1.5 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
 - 2.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
 - 2.3 องค์ประกอบของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
 - 2.4 แนวคิดของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
 - 2.5 การออกแบบกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
 - 2.6 เทคนิคของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย
 - 3.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย
 - 3.2 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
 - 3.3 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
 - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมายและความสำคัญของสมรรถนะทางอารมณ์

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหมายและความสำคัญของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

ในพจนานุกรมไทย คำว่า สมรรถนะ มีความหมายคล้ายกับในภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายถึง ความสามารถหรือศักยภาพในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จหรือบรรลุผล โดยคำนี้มักถูกใช้ในบริบทต่าง ๆ เช่น การทำงาน การศึกษา หรือการปฏิบัติงานในวิชาชีพ ซึ่งเน้นที่การมีทักษะความรู้และความพร้อมในการทำงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ให้มีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่ง คำว่า "สมรรถนะ" มาจากคำว่า "สมรรถ" หมายถึง ความสามารถ และ "นะ" เป็นคำปัจจัยที่ใช้ในการสร้างคำใหม่ให้มีความหมายเฉพาะเจาะจงในเรื่องของความสามารถนั้น ๆ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความสามารถที่เด็กสามารถทำอะไร (Can do) ได้อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในวัยนั้น ๆ โดยมองอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใส่ใจในการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างเหมาะสมเพื่อให้เด็กสามารถทำอะไร ๆ ตามวัยได้โดยสมบูรณ์และเหมาะสม (หนังสือพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย, 2564)

Goleman (1995) คำว่า สมรรถนะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจและจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งรวมถึงการควบคุมอารมณ์ การแสดงอารมณ์อย่างถูกต้องและการเข้าใจรวมถึงเห็นใจอารมณ์ของผู้อื่น สมรรถนะทางอารมณ์เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

Denham et al. (2003) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัย โดยการแสดงอารมณ์ ความเข้าใจ ระบุอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รวมถึงการควบคุมอารมณ์เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาทางสังคมและการเตรียมความพร้อมทางสังคมของเด็กในการเข้าโรงเรียน ความสำคัญในการศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ในวัยนี้เพื่อสร้างพื้นฐานที่มั่นคงในการพัฒนาทักษะทางสังคมและการปรับตัวในสิ่งแวดล้อมโรงเรียน

Nadaillac (2004) กล่าวว่า สมรรถนะเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถที่ใช้เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ สมรรถนะนี้ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านทักษะทัศนคติ แนวความคิดและอุปนิสัย ทำให้บุคคลสามารถเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Denham (2006) กล่าวถึงความสำคัญของสมรรถนะทางสังคม-อารมณ์ในการพร้อมสำหรับการเรียนในโรงเรียน โดยเน้นคุณสมบัติที่ประกอบด้วยการรู้จักตนเอง การบริหารตนเอง การรับรู้ทางสังคมเพื่อส่งเสริมความพร้อมสำหรับการเรียนของเด็ก

Pahl & Barrett (2007) กล่าวว่าสมรรถนะทางอารมณ์สามารถช่วยลดความเสี่ยงต่อปัญหาทางอารมณ์ เช่น ความวิตกกังวลและสามารถสร้างความมั่นคงทางอารมณ์และความสบายใจให้กับเด็กได้

Tobin et al. (2007) กล่าวว่าสมรรถนะทางอารมณ์สามารถช่วยลดปัญหาทางพฤติกรรม เช่น การรุนแรงและช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในชั้นเรียน

ในพจนานุกรมอังกฤษ คำว่า "สมรรถนะ" หมายถึง ความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จหรือมีประสิทธิภาพ มักประกอบไปด้วยทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงานหรือบทบาทตามที่กำหนด (Cambridge Dictionary, 2015)

จากการศึกษาความหมายและความสำคัญของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจและจัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการทำงานที่จะประสบความสำเร็จ การมีสมรรถนะทางอารมณ์ที่ดีจะช่วยลดความเครียดและความวิตกกังวล ส่งผลให้มีความสุขและผลการเรียนที่ดีขึ้น

1.2 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศได้มีผู้ที่ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

ในหนังสือ “สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี” ที่แนะนำสำหรับครูผู้ดูแลเด็ก ครูและอาจารย์ จากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการปี 2552 ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลัก ๆ 3 ด้าน ของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

1. การรับรู้และเข้าใจถึงตนเอง เด็กสามารถรับรู้เกี่ยวกับตนเองและตระหนักรู้ว่าตนชอบหรือไม่ชอบอะไร พฤติกรรมที่บ่งชี้เป็นการแสดงท่าทางหรือวาจา บอกความรู้สึกของตนเองทั้งทางบวกและลบต่อสิ่งของ บุคคล หรือสภาพต่าง ๆ และระบุลักษณะทางกายของตนเอง ในระบุมุมความคิดเกี่ยวกับตนเองนี้ ตัวเด็กสามารถแสดงความรู้สึกของตนเองทั้งทางบวกและลบต่อสิ่งของ บุคคลหรือสภาพต่าง ๆ และระบุลักษณะทางกายของตนเอง

2. การควบคุมอารมณ์ตนเอง เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ตามสมควร พฤติกรรมบ่งชี้ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อประสบเหตุการณ์ที่ไม่พอใจหรือเมื่อทำกิจกรรมที่ยากโดยมีผู้ใหญ่ช่วยและไม่แสดงความกลัวหรือวิตกกังวลกับสถานการณ์หรือสิ่งที่ไม่คุ้นเคย

3. สมรรถนะของตนเอง เด็กแสดงความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง พฤติกรรมบ่งชี้เด็กทำกิจกรรมเพื่อแสดงความสามารถของตน อาสาที่จะทำกิจกรรมเพื่อแสดงความสามารถของตน และทำกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อได้แสดงความสามารถของตน

Gottman (1997) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะทางอารมณ์ ซึ่งประกอบด้วย

1. การรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นอย่างถูกต้อง เช่น การรู้สึก การตอบสนองต่ออารมณ์และการเข้าใจสถานการณ์ทางอารมณ์ต่าง ๆ
2. การควบคุมและจัดการกับอารมณ์ของตนเองอย่างเหมาะสม
3. การเรียนรู้และการพัฒนาทักษะการแก้ไข
4. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วยการเข้าใจและรับรู้ความต้องการและอารมณ์ของคนใกล้ชิด

Goleman (2006) ได้กล่าวถึงความสำคัญขององค์ประกอบทั้ง 5 ดังนี้

1. Self-Awareness (การตระหนักรู้ในตนเอง) ความสามารถในการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองอย่างชัดเจน การเข้าใจถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง รวมถึงความสามารถในการตระหนักถึงปฏิกิริยาของตนเองต่อสิ่งต่าง ๆ
2. Self-Regulation (การควบคุมตนเอง) ความสามารถในการจัดการและควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง การรักษาความสงบและความมั่นคงในสถานการณ์ที่มีความกดดันหรือความเครียด รวมถึงการปรับเปลี่ยนและจัดการอารมณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์
3. Motivation (แรงจูงใจในตนเอง) ความสามารถในการใช้ความรู้สึกภายในในการขับเคลื่อนและกระตุ้นตนเองให้บรรลุเป้าหมาย การตั้งเป้าหมายและมุ่งมั่นในการทำงานอย่างต่อเนื่อง แม้ในขณะที่ยากลำบาก
4. Empathy (ความเห็นอกเห็นใจ) ความสามารถในการเข้าใจและรับรู้ความรู้สึกและมุมมองของผู้อื่น การแสดงความเห็นอกเห็นใจและการตอบสนองต่อความรู้สึกของผู้อื่นอย่างเหมาะสม

5.Social skills (ทักษะทางสังคม) ความสามารถในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดี การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างราบรื่น รวมถึงการแก้ไขข้อขัดแย้งและการเจรจาต่อรอง

Durlak et al. (2011) ได้ระบุองค์ประกอบหลักของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็ก ได้แก่

1.การรับรู้และเข้าใจอารมณ์ (Emotional Awareness) ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รวมถึงการเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์กับพฤติกรรม

2.การควบคุมและจัดการอารมณ์ (Emotional Regulation) การพัฒนาทักษะในการควบคุมและจัดการกับอารมณ์ รวมถึงการเรียนรู้วิธีการแสดงอารมณ์ที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ

3.การรับรู้และเข้าใจสังคม (Social Awareness) การเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมและบทบาทของตนเองในสังคม รวมถึงการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกและมุมมองของผู้อื่น

4.การจัดการความสัมพันธ์ (Relationship Management) การพัฒนาทักษะในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น รวมถึงการเรียนรู้วิธีการแก้ไขข้อขัดแย้งและสร้างความสัมพันธ์ที่มีความสุขและเป็นประโยชน์

Boyatzis (2017) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็ก ได้แก่

1.Self-Awareness (การตระหนักรู้ในตนเอง) ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง รวมถึงการรู้จักความเป็นอยู่ของตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์และพฤติกรรมของตน

2.Self-Management (การควบคุมตนเอง) การพัฒนาทักษะในการควบคุมและจัดการกับอารมณ์ รวมถึงการเรียนรู้วิธีการแสดงอารมณ์ที่เหมาะสมและการจัดการกับความเครียดหรือความรู้สึกที่ไม่พึงพอใจ

3.Social Awareness (การรับรู้ทางสังคม) การเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมและบทบาทของตนเองในสังคม รวมถึงการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกและมุมมองของผู้อื่น

4.Relationship Management (การจัดการความสัมพันธ์) การพัฒนาทักษะในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น รวมถึงการเรียนรู้วิธีการแก้ไขข้อขัดแย้งและสร้างความสัมพันธ์ที่มีความสุขและเป็นประโยชน์

จากการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่ามีผลสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในชีวิตประจำวัน

ของเด็กและการปรับตัวในสังคมและสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ในวัยเด็กจะมีผลสำคัญต่อการเติบโตและการปรับตัวในชีวิตผู้ใหญ่ของพวกเขาในอนาคต

1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศได้มีผู้ที่ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

Denham (2009) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กว่าเป็นพื้นฐานสำคัญที่มีผลต่อการเข้าสังคม เช่น การรับรู้อารมณ์ของตนเองและของผู้อื่น การควบคุมและจัดการอารมณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การเห็นอกเห็นใจ และรับฟังอารมณ์ของผู้อื่นทั้งหมดนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้เด็กมีความสามารถในการเข้าสังคมและเรียนรู้ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Alzahrani et al. (2019) ได้พูดแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะทางอารมณ์นั้น ประกอบด้วยสามส่วนหลัก คือ

1. การรับรู้ทางอารมณ์ เป็นความสามารถในการรับรู้ทั้งอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้บุคคลเข้าใจและรับรู้อารมณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ
2. การแสดงอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการแสดงอารมณ์ในสถานการณ์สังคมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การแสดงอารมณ์ที่เหมาะสมช่วยให้บุคคลสื่อสารและปฏิบัติตามสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การควบคุมอารมณ์ เกี่ยวข้องกับทักษะในการจัดการและควบคุมอารมณ์ของตนเองให้เหมาะสมเพื่อที่จะปรับตัวต่อสถานการณ์ที่แตกต่างกันและบรรลุเป้าหมาย การควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสมช่วยให้บุคคลสามารถปรับการตอบสนองต่อสถานการณ์และความต้องการของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

Bartoli et al. (2022) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะทางอารมณ์ที่ใช้แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย (Emotional Competence Assessment Questionnaire: ECAQ) สำหรับเด็กวัย 3 ถึง 5 ปี แบบประเมินนี้มุ่งเน้นการประเมินในมิติต่าง ๆ ของสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัย เช่น ความสามารถในการรับรู้ การเข้าใจ การแสดงออก และการควบคุมอารมณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

Thümmeler et al. (2022) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะทางอารมณ์นั้น มีส่วนสำคัญประกอบด้วย

1. การรับรู้ทางอารมณ์ หมายถึง เป็นการรู้จักและเข้าใจทั้งอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่น

2. การแสดงอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการส่งถ่ายอารมณ์อย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์ในสถานการณ์สังคมต่าง ๆ

3. การควบคุมอารมณ์ หมายถึง การจัดการและปรับเปลี่ยนการตอบสนองทางอารมณ์เพื่อรับมือกับความท้าทายและบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคล

จากการศึกษาแนวคิดของบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย สามารถสรุปแนวคิดได้ว่า สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1. ความรู้และการเข้าใจทางอารมณ์ การเข้าใจและรับรู้ทางอารมณ์ทั้งของตนเองและของผู้อื่นถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่เป็นตัวช่วยในการเชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 2. การควบคุมและการจัดการทางอารมณ์ โดยการฝึกฝนความสามารถในการควบคุมอารมณ์และการจัดการกับอารมณ์ในสถานการณ์ที่ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถรักษาความสมดุลทางอารมณ์ได้ และ 3. การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดี โดยทั้งหมดนี้ช่วยให้เข้าใจและปรับตัวต่ออารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่ต่าง ๆ จะช่วยให้มีผลลัพธ์ที่ดีและสร้างความสำเร็จในชีวิตส่วนตัวและอาชีพได้อย่างมีความสุขและมั่นคง

1.4 วิธีการและเกณฑ์การประเมินสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศได้มีผู้ที่ศึกษาวิธีการและเกณฑ์การประเมินสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กเพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาและประเมินพัฒนาการของเด็กให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าว มี 12 ประเภท โดยมี 3 มาตรฐานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่

1. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข เด็กมีอารมณ์บวกและมีความสุขต่อตนเองและสิ่งรอบข้าง

2. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว เด็กมีความสามารถในการแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหวตามวัย

3. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม

ในการประเมินด้านอารมณ์และจิตใจของเด็ก ครูปฐมวัยควรสังเกตถึงความสามารถในการแสดงอารมณ์และความรู้สึกของเด็กแต่ละคนว่าเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์หรือไม่ เพื่อให้เด็กมีความพร้อมในการเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และมีความรู้สึกที่ดีต่อตัวเองและผู้อื่นรอบข้าง

จากในหนังสือ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (2564) ได้กล่าวถึงสมรรถนะตามวัยที่เกี่ยวข้องในทางพัฒนาอารมณ์ของเด็กในช่วงวัย 3-6 ปี ได้แก่

1.ความคิดเกี่ยวกับตนเอง เด็กสามารถรับรู้เกี่ยวกับตนเองได้ตามลำดับอายุ โดยเริ่มจากการบอกความรู้สึกของตนเองได้ทั้งทางบวกและลบ เข้าใจคุณลักษณะทางกายของตนเอง และบอกได้ว่าชอบหรือไม่ชอบสิ่งของหรือกิจกรรมใด ๆ ต่อมาเด็กสามารถบอกความรู้สึกหรือแสดงพฤติกรรมไม่สบายใจหรือกังวลใจในบางเหตุการณ์ได้ และสุดท้ายสามารถบอกความรู้สึกต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

2.การควบคุมอารมณ์ตนเอง เด็กเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบและกิจวัตรได้ตามลำดับอายุ โดยเริ่มจากการควบคุมอารมณ์ของตนเองเมื่อเจอเหตุการณ์ที่ไม่พอใจหรือเมื่อทำกิจกรรมที่ยาก ไม่สนิทสนมกับคนแปลกหน้า และสามารถหยุดหรือสงบอารมณ์ไม่ได้เมื่อได้รับคำแนะนำ

3.สมรรถนะของตนเอง เด็กเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองได้ตามลำดับอายุ โดยเริ่มจากการแสดงความดีใจเมื่อทำอะไรสำเร็จ อดผลงานของตนเองเพื่อให้ตนเองรู้สึกดี และสามารถแสดงความพอใจเมื่อมีโอกาสได้กระทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการ

Hare et al. (2022) กล่าวถึงกรอบการประเมินของสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กที่สำคัญมีสี่ด้าน ดังนี้

1.การคิดแบบอารมณ์ (Emotional Thinking) การประมวลผลข้อมูลทางอารมณ์และการเรียนรู้เกี่ยวกับอารมณ์ เช่น การระบุและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่แตกต่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.ความมั่นคงของอารมณ์ (Emotional Stability) ความสามารถในการควบคุมและปรับเปลี่ยนอารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ที่ต่างกัน โดยให้สามารถรักษาสถิติของอารมณ์ และการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่ทำนายได้

3.การควบคุมอารมณ์ (Emotional Regulation) การจัดการและปรับเปลี่ยนการตอบสนองทางอารมณ์ของตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงอารมณ์และผลกระทบของการแสดงอารมณ์

4.ความเห็นใจ (Empathy) การเข้าใจและรับฟังอารมณ์และประสบการณ์ของผู้อื่นและสามารถตอบสนองอย่างเหมาะสมต่ออารมณ์และความต้องการของผู้อื่นได้

Bartoli et al. (2022) ได้พัฒนาแบบประเมินสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย (Emotional Competence Assessment Questionnaire: ECAQ) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กอายุ 3 ถึง 5 ปี ซึ่งช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทางการศึกษาและผู้ดูแลสามารถทำการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นไปที่มิติต่าง ๆ ของสมรรถนะทางอารมณ์ดังนี้

1.การแสดงอารมณ์ ประเมินความสามารถในการแสดงอารมณ์ของเด็กในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การแสดงอารมณ์ที่เหมาะสมในสังคมและการใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อแสดงอารมณ์อย่างถูกต้องตามบริบท

2.การเข้าใจอารมณ์ การประเมินความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น โดยการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ที่แสดงออกมาจากผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ

3.การควบคุมอารมณ์ การประเมินความสามารถในการควบคุมและจัดการกับอารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน โดยการทำให้อารมณ์ของตนเองเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อม

การใช้แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยช่วยให้ผู้ประเมินสามารถช่วยเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมและช่วยให้เกิดการปรับปรุง แก้ไขและปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้นเป็นวิธีการและเกณฑ์การประเมินสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่มีความสำคัญในการสร้างพื้นฐานที่แข็งแรงในด้านสังคม-อารมณ์ การปรับตัวและการรับมือกับสถานการณ์ที่ท้าทายในชีวิตของพวกเขาในอนาคต

1.5 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศได้มีผู้ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

Tobin et al. (2007) กล่าวถึงการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัย โดยพูดถึงการควบคุมอารมณ์จากการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนเพื่อให้เด็กเรียนรู้วิธีการเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ของตนเอง รวมถึงการจำลองการตอบสนองทางอารมณ์ที่เหมาะสม การใช้ภาษาในการอธิบายอารมณ์และการสอนทักษะในการแก้ปัญหา เช่น การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง การใช้กิจกรรมที่เป็นแบบโต้ตอบ เช่น การแสดง

บทบาทและการเล่าเรื่อง นอกจากนี้ การจำลองวิธีการสงบสติในสถานการณ์ที่เคร่งครัดนั้นเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์และการจัดการกับอารมณ์ของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพโดยช่วยให้เด็กมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้มากขึ้น

Alzahrani et al. (2019) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่เน้นการกระตุ้นสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กเพื่อเสริมสร้างความสำเร็จทางการเรียนรู้และพัฒนาพฤติกรรม โดยเน้นให้ความสำคัญกับด้านสำคัญหลายประการ

1. การส่งเสริมการรับรู้ทางอารมณ์ เน้นการส่งเสริมให้เด็กเข้าใจอารมณ์ของตนเองและรับรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่น ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำสะท้อนตนเองและการฝึกอารมณ์
2. การสอนให้เด็กแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสนับสนุนให้เด็กรู้สึกสบายในการแบ่งปันความรู้สึกของตน
3. การพัฒนาทักษะในการควบคุมอารมณ์ การใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การฝึกสติ การฝึกหายใจลึกและกลยุทธในการแก้ปัญหาเพื่อช่วยเด็กในการจัดการและสมดุลอารมณ์อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การฝึกทักษะทางสังคม การแก้ไขข้อขัดแย้งและทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถระหว่างบุคคลของเด็ก

Balat et al. (2019) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเล่นที่มีความหลากหลายและมีความหมายสำหรับเด็กปฐมวัย เล่นให้เข้ากับบทบาทที่เป็นธรรมชาติของเด็ก เช่น การสำรวจอารมณ์ ฝึกการเข้าสังคมและพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา การให้ของเล่นที่หลากหลายเป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นต่อการสร้างสถานการณ์การเล่นแบบมีจินตนาการ รวมถึงการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในระหว่างการเล่นนั้นสามารถเสริมสร้างทักษะด้านสังคมและความเห็นอกเห็นใจได้อีกด้วย การส่งเสริมทักษะในการรับและแบ่งของในระหว่างการเล่นช่วยส่งเสริมความร่วมมือและช่วยให้เด็กเรียนรู้การเอาตัวรอดในสถานการณ์สังคม

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ถูกพูดถึงในการวิจัยและการทบทวนที่กล่าวถึง สรุปได้ว่า การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเล่นที่หลากหลายนั้นสามารถพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ได้ การพัฒนาทักษะในการควบคุมอารมณ์ การสอนเทคนิคต่าง ๆ เช่น การฝึกสติ การฝึกหายใจลึกเพื่อช่วยให้เด็กสามารถจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางเหล่านี้ช่วยให้เด็กได้รับการสนับสนุนในด้านสมรรถนะทางอารมณ์

ต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์และสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการเรียนรู้และการเติบโตในด้านต่าง ๆ ของชีวิตในอนาคตของเด็กโดยรวม

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

Eisenberg et al. (1993) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางอารมณ์และการกระตุ้นที่เป็นมิตรในเด็กปฐมวัย ในงานวิจัยพบว่าการกระตุ้นที่เป็นมิตรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็ก โดยเด็กที่มีการกระตุ้นที่เป็นมิตรมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์และสมรรถนะทางอารมณ์ที่ดีกว่า เช่น การแสดงความเข้าใจและการช่วยเหลือผู้อื่นได้มากขึ้น งานวิจัยนี้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในบทบาทของการกระตุ้นที่เป็นมิตรในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยและการสร้างพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ของเด็ก

Denham & Burton (1996) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กและการปรับตัวในโรงเรียน งานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์ว่าความสามารถในการจัดการอารมณ์และความเข้าใจตนเองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปรับตัวในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของเด็กในการไปโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าเด็กที่มีความสามารถในการจัดการอารมณ์และความเข้าใจตนเองที่ดีมักมีการปรับตัวที่ดีในโรงเรียน

Saarni (1999) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาของสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็ก งานวิจัยนี้ได้สำรวจการเรียนรู้และการพัฒนาทางอารมณ์ตั้งแต่วัยเด็กแรกเกิดจนถึงวัยรุ่น ผู้ทำการวิจัยได้สรุปถึงขั้นตอนของการเรียนรู้ทางอารมณ์ต่าง ๆ ของเด็กระหว่างการเติบโต ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้อารมณ์ของตนเองและของผู้อื่น การเรียนรู้ในการแสดงอารมณ์ การเรียนรู้ในการควบคุม การปรับเปลี่ยนอารมณ์ และการเรียนรู้ในการใช้อารมณ์เพื่อแก้ไขปัญหา การวิจัยนี้เน้นการเข้าใจถึงกระบวนการที่เกิดขึ้นในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กและผลกระทบของการพัฒนาการในด้านนี้ต่อพฤติกรรมและการปรับตัวของเด็กในระยะยาว โดยสรุปงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้และพัฒนาทางอารมณ์เป็นกระบวนการที่สำคัญในการเติบโตของเด็กและมีผลสำคัญต่อการพัฒนาการทั้งในด้านอารมณ์และพฤติกรรมของเด็กในอนาคต

Denham et al. (2003) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางอารมณ์และทักษะของจิตใจในเด็กเล็ก งานวิจัยนี้ได้สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าใจและการจัดการกับอารมณ์ของตนเองกับความสามารถในการเข้าใจและตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับอารมณ์

ของผู้อื่น (Theory of Mind) ผลการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กและการเข้าใจทฤษฎีของจิตใจ ซึ่งหมายถึงเด็กที่มีสมรรถนะทางอารมณ์ที่ดีมักมีความเข้าใจทฤษฎีของจิตใจที่ดีเช่นกัน

Goleman (2006) ได้อธิบายถึงสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กว่าสมรรถนะทางอารมณ์มีความสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิต โดยเฉพาะในเรื่องของความสามารถในการเรียนรู้และการปรับตัวในสังคม การเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นมีผลในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพในชีวิตประจำวันของเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ปกครองและครูควรสนับสนุนและกระตุ้นให้เด็กพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมตามวัยและสภาพความพร้อมของเด็กแต่ละคน

Tobin et al. (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะที่หลากหลายของสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัย โดยเน้นความสำคัญขององค์ประกอบหลายอย่าง เช่น การรับรู้ การเข้าใจ การแสดงออกและการควบคุมอารมณ์ การวิจัยนี้เน้นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะเหล่านี้ตั้งแต่เริ่มต้นของชีวิต เด็กปฐมวัยที่มีสมรรถนะทางอารมณ์ที่ดีจะมีการปรับตัวและควบคุมตนเองได้ดีขึ้น

Housman (2017) กล่าวถึงวิธีการเรียนรู้ในช่วงเริ่มต้นของชีวิตที่เน้นการผสมผสานสมรรถนะทางอารมณ์กับการศึกษาและการดูแลเด็กในช่วงวัยเริ่มต้น เช่น การพัฒนาทางอารมณ์ของเด็กในช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับความสำเร็จทางสังคมและการเรียนรู้ในอนาคต วิธีการนี้เน้นการสร้างพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดีในเด็ก ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จทางสังคม และการเรียนรู้ในอนาคต การวิจัยให้ความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่และเด็กในการส่งเสริมสมรรถนะทางอารมณ์

Alzahrani et al. (2019) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ (Emotional Competence - EC) ในเด็กปฐมวัย เพื่อช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดีขึ้นและพัฒนาพฤติกรรมที่ดีในการเรียนรู้และชีวิตประจำวัน การศึกษาพบว่าเด็กที่มีสมรรถนะทางอารมณ์ที่ดีช่วยให้เด็กเติบโตและเรียนรู้ได้ดีขึ้นและการวิจัยนี้ยังพบว่าการเสริมสมรรถนะทางอารมณ์ช่วยลดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ระหว่างเด็ก

Kaur & Sharma (2022) ได้ระบุถึงบทบาทสำคัญของครูและผู้ดูแลในการส่งเสริมการพัฒนาทางอารมณ์ของเด็กผ่านการตอบสนองที่เหมาะสมและการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักฐานเป็นพื้นฐาน การศึกษานี้เน้นการใช้กิจกรรมกลุ่มเป็นเครื่องมือในการสร้างสมรรถนะทางอารมณ์

ภายในระบบการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสรุปได้ว่า งานวิจัยที่ได้ศึกษานั้นมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางอารมณ์และพฤติกรรมในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งในระบบการศึกษาและชุมชน การศึกษาเหล่านี้ช่วยให้รู้ว่า สมรรถนะทางอารมณ์มีผลต่อการปรับตัวของเด็กในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และการเติบโต ความสามารถในการจัดการอารมณ์และการเข้าใจตนเองมักเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปรับตัวและการเรียนรู้ของเด็กในการเข้าเรียน นอกจากนี้ สมรรถนะทางอารมณ์ยังมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้และพัฒนาทางสังคมของเด็กในระยะยาว

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

2.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โดยผู้วิจัยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของกิจกรรมกลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภามาศ เมืองอู่ (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม คือ เทคนิควิธีการและการจัดประสบการณ์ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม ให้มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มโดยสมาชิก ทุกคนได้มีส่วนร่วมกระทำกิจกรรม คิด วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น รวมทั้งสรุปประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วิภาวดี เกียรติธัชฌาย์ (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม คือ เทคนิคการรวมตัวกันของหลายบุคคลเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน และสามารถนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและเกิดการพัฒนาตนเองของสมาชิกภายในกลุ่ม

นิตยา วิเศษพานิช (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม คือ การดำเนินการร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่มโดยใช้เทคนิค วิธีการ เครื่องมือเพื่อการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ รวมทั้งสามารถพัฒนาตนเองให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สมนึก เหลืองอ่อน (2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม คือ การนำเอากิจกรรมที่เกี่ยวกับการอภิปรายการแสดงบทบาทสมมติ เกม สถานการณ์จำลองมาเป็นเครื่องมือ

เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกภายในกลุ่ม ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นที่ สามารถเข้าใจและยอมรับ จนสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในจิตใจหรือพัฒนาตนเองทางด้านจิตใจได้

จากคำนิยามของนักวิจัยที่ถูกนำเสนอเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มนั้นถือเป็นกระบวนการที่นำเสนอเทคนิควิธีการและสถานการณ์ที่ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันและมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมุ่งเน้นการกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเองและการพัฒนาตนเองของสมาชิกภายในกลุ่ม กิจกรรมเหล่านี้สามารถใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมการสร้างสถานการณ์ที่เกิดกิจกรรมร่วมกันจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และการเจริญเติบโตของบุคคลในกลุ่มนั้น ๆ อย่างเป็นทางการ

และผู้วิจัยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของความคิดเชิงสร้างสรรค์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2521) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการแก้ปัญหาอย่างลึกซึ้งนอกเหนือไปจากลำดับขั้นของ การคิดอย่างปกติเป็นลักษณะภายในของบุคคล ที่จะคิดได้หลายแง่หลายมุม ประสมประสานกันอันได้ผลิตผลใหม่ที่ต้องสมบูรณ์

ประสาธ อิศรปริดา(2538) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์คือ ความคิดที่แปลกใหม่ (Novel) และมีคุณค่า (Value) ด้านความถูกต้อง เช่น แก้ปัญหาได้ถูกต้อง หรือเป็นคุณค่าด้านความสุขทางใจ เช่น ดนตรีทำให้ผู้ฟังมีความสุข

วารุณี นวลจันทร์ (2539) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ให้ความสนุกสนานและความพอใจแก่เด็กมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กมากไม่มีอะไรที่จะทำให้เด็กรู้สึกหุนหันได้เท่ากับงานสร้างสรรค์ของเขาถูกตำหนิ ถูกดูถูก หรือถูกว่าสิ่งของที่เขาสร้างนั้นมาเหมือนของจริง

อารี พันธุ์มณี (2540) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์หมายถึง กระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอนินทรีย์ อันนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ ด้วยความคิดดัดแปลงปรุงแต่งจากความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการคิดทฤษฎี หลักการได้สำเร็จ

ความคิดสร้างสรรค์คือความคิดที่แปลกใหม่ (Novel) และมีคุณค่า (Value) ด้านความถูกต้อง เช่น แก้ปัญหาได้ถูกต้อง หรือมีคุณค่าด้านความสุขทางใจ เช่น ดนตรีทำให้ผู้ฟังมีความสุข และมีผลต่อความสนุกสนานและความพอใจของเด็ก โดยไม่มีสิ่งใดทำให้เด็กรู้สึกหุนหัน หรือถูก

ตำหนิ ตามคำกล่าวของเฮิร์ลอค และความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างลึกซึ้งนอกเหนือจาก ลำดับขั้นของการคิดอย่างปกติเป็นลักษณะภายในของบุคคล ทำให้เกิดการคิดค้นพบสิ่งใหม่ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2523) และกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอเนกนัย ทำให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ (อารี พันธุ์ณี. 2540)

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มและความคิดสร้างสรรค์ที่ได้ศึกษามานั้น กิจกรรมกลุ่ม เป็นกระบวนการที่ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันและมีการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมุ่งเน้นการกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเองและการพัฒนาตนเองของสมาชิก ภายในกลุ่ม กิจกรรมเหล่านี้สามารถใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการ เปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มบนฐานเชิงสร้างสรรค์นั้น คือ การให้ โอกาสแก่สมาชิกในกลุ่มที่ได้มีส่วนร่วมในการคิดค้นและสร้างสรรค์กิจกรรม เช่น การใช้เกมหรือ การอภิปรายบทบาทสมมติในสถานการณ์จำลองเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง โดย ผ่านกิจกรรมเหล่านี้ ผู้เข้าร่วมจะได้รับประสบการณ์ที่น่าสนใจและมีคุณค่าในการเรียนรู้และ พัฒนาตนเองอย่างสร้างสรรค์และเป็นจริง และมีโอกาสทดลองและสร้างสิ่งใหม่ ๆ ตามความคิด สร้างสรรค์ของตนเองด้วย

2.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม บนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โดยผู้วิจัยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของ กิจกรรมกลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จิตติพร คล้ายพันธ์ (2538: 29) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีจัดประสบการณ์ให้แก่ ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม มีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาหรือ กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการรับรู้ และจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนา ด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 6) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นการนำเอาประสบการณ์มา วางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และ การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะทำให้เกิดการ พัฒนาในตัวบุคคลทุกคน

ชลิดา ขวณานนท์ (2552) ได้กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มนั้นช่วยสร้างความเข้าใจในตนเองและเข้าใจบุคคลอื่นอย่างถูกต้องผ่านการเรียนรู้ภายในกลุ่ม โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกัน นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสให้สมาชิกปรับปรุงพัฒนาตนเอง แก้ไข เปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อทำงานร่วมกันในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถผลิตผลไปกับการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

Tuckman (1965) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มมีสี่ขั้นตอนหลักในการพัฒนาทีม ซึ่งประกอบไปด้วย Forming (การก่อตัวของกลุ่ม) ซึ่งเป็นการเริ่มต้นและรวมตัวของกลุ่ม Storming (การเผชิญหน้าปัญหาและความขัดแย้ง) ซึ่งเป็นการเจอกับปัญหาและความขัดแย้งในกลุ่ม Norming (การสร้างมาตรฐานและความสามัคคี) ซึ่งเป็นการกำหนดมาตรฐานและค่านิยมในกลุ่มและ Performing (การปฏิบัติงานอย่างเต็มที่) ซึ่งเป็นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระเบียบ ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้

Amabile (1996) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายหลักของกิจกรรมกลุ่มเน้นไปที่การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ภายในกลุ่มและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นที่การกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ การส่งเสริมแรงจูงใจภายใน การส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการพัฒนาทักษะและความรู้

Hackman (2002) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายหลักของกิจกรรมกลุ่มโดยเน้นที่การสร้างเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อให้ทีมทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมการทำงานร่วมกัน บรรลุเป้าหมายของทีม พัฒนาความสามารถของสมาชิกในทีม สร้างความพึงพอใจและความมุ่งมั่นของสมาชิกในทีมและสร้างและรักษาวรรณธรรมทีม โดยเน้นให้ผู้นำทีมเล่นบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ทีมประสบความสำเร็จและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจุดมุ่งหมายของการทำกิจกรรมกลุ่ม คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสนับสนุนสมาชิกในกลุ่มให้สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างผลลัพธ์ที่ดีได้ โดยมุ่งหมายที่จะส่งเสริมการทำงานร่วมกัน การบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาทักษะและความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่ได้ศึกษามาตามหัวข้อด้านบน นั้น จึงขอสรุปรวมไว้ว่า จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ คือ การสร้าง

สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและกระตุ้นสมาชิกในกลุ่มให้สามารถคิดและทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่สร้างคุณค่าและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้

2.3 องค์ประกอบของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

Robinson (2012) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกิจกรรมกลุ่มที่ใช้วิธีการสร้างสรรค์ เกี่ยวข้องกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการเสนอโอกาสให้กับนักเรียนในการแสดงความคิดเห็น การแก้ปัญหาหรือการสร้างผลงานที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเรียนรู้นอกจากนี้ องค์ประกอบของกิจกรรมกลุ่มที่ใช้วิธีการสร้างสรรค์ยังสามารถเน้นการทำงานร่วมกันและการแบ่งปันความคิดเห็นที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนในกลุ่มได้ด้วย

Locke & Latham (2013) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกิจกรรมกลุ่มที่ใช้วิธีการสร้างสรรค์ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทาย ช่วยให้สมาชิกในกลุ่มมีทิศทางและกระตุ้นความพยายามและความคิดสร้างสรรค์
2. การรับรู้และการยอมรับเป้าหมาย เพิ่มความร่วมมือและแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันและสร้างสรรค์แนวทางใหม่ ๆ
3. การได้รับข้อเสนอแนะ ช่วยให้สมาชิกประเมินและปรับปรุงการทำงานอย่างสร้างสรรค์
4. การสนับสนุนทางทรัพยากร ให้เครื่องมือและวัสดุที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมการทดลองและสำรวจแนวทางใหม่ ๆ
5. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นและการนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ
6. การพัฒนาทักษะและความสามารถ ส่งเสริมความมั่นใจและการใช้ทักษะในการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแสดงความคิดเห็น การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน การรับฟังและให้ข้อเสนอแนะ การสนับสนุนทางทรัพยากร การเน้นการทำงานร่วมกันและการแบ่งปันความคิดเห็น ความคิดริเริ่มและความคิดใหม่ ความคล่องตัวและความคิดยืดหยุ่น

ความละเอียดลออและความเหมาะสม ทุกองค์ประกอบนี้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและกระตุ้นการเรียนรู้ที่เป็นเชิงสร้างสรรค์ในกลุ่ม

2.4 แนวคิดของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

Dewey (1916) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่บอกว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่สุดคือการทำกิจกรรมจริง ๆ หรือที่เรียกว่า "การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ" (Learning by Doing) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างประสบการณ์และเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น Dewey เสนอให้ใช้แนวคิดนี้ในกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ การสร้างสรรค์งานในกลุ่มที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันและสร้างความคิดสร้างสรรค์ ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดและการสนับสนุนจากสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้ การใช้กิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริง เช่น การทำโครงการหรือการทดลอง ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้นอีกด้วย

Guilford (1950) มีแนวคิดของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. การระดมสมอง (Brainstorming) การให้สมาชิกในกลุ่มเสนอแนวคิดหรือวิธีการแก้ปัญหา โดยไม่มีการวิจารณ์ในขั้นแรกจากนั้นเลือกแนวคิดที่ดีที่สุดมาปรับปรุงและพัฒนา
2. การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) ให้กลุ่มทำงานร่วมกันในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน โดยใช้วิธีการคิดเชิงสร้างสรรค์และการออกแบบ
3. การใช้วิธีการคิดแบบกระจาย (Divergent Thinking) การส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มเปิดรับความคิดและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา โดยไม่มีการตัดสินหรือวิจารณ์ในขั้นต้นแรก
4. การใช้วิธีการคิดแบบรวมศูนย์ (Convergent Thinking) การเลือกและพัฒนาความคิดที่ดีที่สุดจากความคิดหลาย ๆ อย่างเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Vygotsky (1978) เชื่อว่าการเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้ เพราะการแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะระหว่างกันช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้น เกี่ยวกับแนวคิดนี้จึงได้นำไปใช้ในกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์อย่างแพร่หลาย โดยเน้นการพัฒนาทักษะและความรู้ผ่านการทำงานร่วมกัน และการสนับสนุนระหว่างสมาชิกในกลุ่มให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 การออกแบบกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

Osborn (1953) ได้เสนอแนวทางการออกแบบกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นการระดมสมองเป็นกระบวนการที่สมาชิกกลุ่มเสนอความคิดหรือแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศที่เสรีและเปิดกว้างสำหรับการสร้างสรรค์ รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ เช่น มีบรรยากาศมีผ่อนคลาย การสนับสนุนจากผู้นำกลุ่ม และการประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาและพัฒนาโครงการต่าง ๆ

Vygotsky (1978) ได้เสนอแนวทางการออกแบบกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ การสนับสนุนทางสังคมจากครู เพื่อน หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถก้าวข้ามขีดจำกัดของตนเองและพัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มที่และการทำงานร่วมกันในกลุ่มช่วยให้สมาชิกแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้จากกันและกัน และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ผ่านการสนทนาและการร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

Amabile (1996) ได้เสนอแนวทางการออกแบบกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ การสนับสนุนจากองค์กร และผู้นำและการส่งเสริมการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

Sawyer (2012) ได้เสนอแนวทางการออกแบบกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ สร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้าง ปลอดภัย และไม่วิจารณ์เป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกันในกลุ่ม และการพัฒนาทักษะและความรู้ของสมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

สรุป การออกแบบกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์นั้นเน้นที่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พัฒนาทักษะและความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 เทคนิคของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

เทคนิคของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพอย่างมากในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

การอ่านนิทานเป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาความรู้สึกต่าง ๆ ได้ดี นิทานช่วยให้เด็กเรียนรู้การแยกแยะความรู้สึกของตนเองและคนอื่น ๆ โดยส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกและความเห็นใจทางอารมณ์ (Seidenfeld et al., 2014) การเล่านิทานยังช่วยในการสร้างมุมมองที่แตกต่างกันให้เด็ก ซึ่งสามารถส่งเสริมความรู้สึกและความเห็นใจทางอารมณ์ได้อีกด้วย (Ekerim-Akbulut et al., 2019) เด็กจะได้เรียนรู้การเชื่อมต่อกับความรู้สึกกับสถานะทางจิตใจของตนเองและการจัดการความรู้สึกผ่านการสะท้อน ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ (Seidenfeld et al., 2014)

การวาดและระบายเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ที่ช่วยให้เด็กสามารถแสดงออกและเข้าใจความรู้สึกของตนเองผ่านการใช้ภาพ (Geldard et al., 2009) การทำศิลปะยังช่วยเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ดูแล โดยเป็นการสื่อสารที่สำคัญในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็ก การเลือกสีและสัญลักษณ์ในการวาดยังช่วยให้เด็กเข้าใจสถานะทางอารมณ์ของตนเองได้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นวิธีที่ช่วยเสริมความเชื่อมั่นในความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ดูแล และส่งเสริมการเรียนรู้ความเห็นใจในการเข้าใจและคาดหวังความรู้สึกที่ถูกสื่อไปในงานศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กได้ดีขึ้น (Lok, 2022)

การใช้จินตนาการในการดูภาพและเล่าเรื่องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทางอารมณ์และสัมพันธ์ภาพระหว่างเด็กและผู้ดูแลอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย (Grazzani et al., 2015) โดยการสร้างเรื่องราวและเล่าเรื่องให้กับเด็ก ดังนี้

1. สร้างเรื่องราวชีวิตที่สมบูรณ์ การใช้จินตนาการช่วยให้เด็กสร้างภาพมุมมองของชีวิตที่ตนเองอยากได้ และเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและผู้อื่น เช่น การเล่าเรื่องเกี่ยวกับการเจอปัญหาและวิธีการแก้ไขที่เด็กเองคิดออกมา ซึ่งช่วยในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ในเด็กได้ดีขึ้น
2. สร้างความรู้สึกต่าง ๆ การเล่าเรื่องช่วยให้เด็กได้สัมผัสความรู้สึกต่าง ๆ อย่างเช่น ความสุข ความห่วงใย ความสับสน หรือความกังวล ซึ่งช่วยในการเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น
3. สร้างสัมพันธ์ภาพและความสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ การเล่าเรื่องช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่สามารถเป็นตัวแทนในการเล่าเรื่องหรือเป็นผู้ฟังเรื่องของเด็ก ซึ่งช่วยสร้างพื้นที่สื่อสารที่ดีและเข้าใจกันได้ดีขึ้น

4. เพิ่มความมั่นใจในการสื่อสารและการผูกพัน การใช้จินตนาการช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในการสื่อสารความคิดและความรู้สึกของตน เช่น การเล่าเรื่องเพื่ออธิบายสิ่งที่ได้รู้สึกรหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

ดังนั้น การใช้จินตนาการในการดูภาพและเล่าเรื่องไม่เพียงแต่ช่วยในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการคิดวิเคราะห์ของเด็ก (Riquelme & Montero, 2013) แต่ยังส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสัมพันธภาพระหว่างเด็กและผู้ดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเล่นเกมส์สำหรับเด็กไม่เพียงแต่เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานเท่านั้น แต่ยังมีประโยชน์ที่สำคัญในการพัฒนาและเรียนรู้อย่างมีความสุขอีกด้วย โดยเฉพาะเมื่อเกมส์ถูกออกแบบมาเพื่อ

1. ช่วยในการแสดงออกเกี่ยวกับตัวเอง เกมส์ช่วยเด็กในการที่จะแสดงความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองออกมาได้โดยไม่ต้องใช้คำพูด ซึ่งสามารถเสริมการเข้าใจและการจัดการกับอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. พัฒนาทักษะทางสังคม เกมส์ที่มีการทำงานเป็นทีมหรือการทำงานร่วมกันช่วยในการส่งเสริมความร่วมมือ การสื่อสาร และความเข้าใจต่อผู้อื่น

3. การจัดการกับอารมณ์ เกมส์ช่วยในการฝึกการจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะการควบคุมความโกรธหรือความเครียดในสถานการณ์ที่ต้องการความสำคัญ

4. การแก้ไขปัญหา เกมส์ที่ต้องมีการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาช่วยพัฒนาทักษะในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

Türkoğlu (2019) แสดงให้เห็นว่าเกมส์ที่มีการควบคุมและการนำเสนอแบบเกมกระดานสามารถช่วยในการพัฒนาทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ โดยเพิ่มความสามารถในการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และความเห็นอกเห็นใจในเด็ก

Gumpel & Golan (2000) พบว่าเกมกระดานช่วยในการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในเด็ก โดยเฉพาะการที่เด็กสามารถปฏิบัติตามกฎของเกมส์ได้ดีขึ้น และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาที่ดีขึ้น

ดังนั้น การใช้เกมส์ในการทำกิจกรรมกลุ่มไม่เพียงแต่สนุกสนานแต่ยังเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ การจัดการกับอารมณ์ และการแก้ไขปัญหาของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบูรณาการรับรู้ทางประสาทสัมผัส (Sensory) เป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าในการส่งเสริมการพัฒนาทางอารมณ์ของเด็ก โดยใช้กิจกรรมที่กระตุ้นประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น การสัมผัส การมองเห็น การได้ยิน การรับรส และการรับกลิ่น การบูรณาการรับรู้ทางประสาทสัมผัสนี้

ช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะในการจัดการกับอารมณ์ ความสนใจ และการประมวลผลข้อมูลทางประสาทสัมผัส กิจกรรมนี้ถูกออกแบบมาเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะของเด็กแต่ละคนหนึ่งในกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพสูงคือการเล่นฟองสบู่เน้นถึงประโยชน์ของการเล่นฟองสบู่ในการกระตุ้นประสาทสัมผัสหลายประเภท ทั้งการมองเห็น การสัมผัส และการได้ยิน การเล่นฟองสบู่มีการเคลื่อนไหวที่เป็นจังหวะและการทำซ้ำ ซึ่งสามารถช่วยให้เด็กสงบและมีสมาธิมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะการควบคุมตนเอง การเป่าฟองสบู่และการไล่ตามฟองสบู่ทำให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์โดยไม่ใช้คำพูด ซึ่งช่วยพัฒนาการสื่อสารและการแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Prendiville, 2021)

จากงานวิจัยของ Carter (2006) ยังชี้ให้เห็นว่าการเล่นฟองสบู่ไม่ได้มีเพียงแค่การดึงดูดสายตา แต่ยังต้องใช้ทักษะการเคลื่อนไหวที่ละเอียดอ่อนและการควบคุมการหายใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการควบคุมทางร่างกายและอารมณ์ การเป่าฟองสบู่นี้เกี่ยวข้องกับการหายใจช่วยลดความเครียดและความวิตกกังวล การเล่นฟองสบู่ช่วยให้เด็กประสานการเคลื่อนไหวของตนและมีสมาธิกับกิจกรรม ส่งเสริมความมีสติและสร้างประสบการณ์ทางอารมณ์ที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ การศึกษาโดย Kim & Chung (2014) ได้ศึกษาพบว่ากิจกรรมที่มีโครงสร้าง เช่น การเล่นฟองสบู่ สามารถพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมได้อย่างมีนัยสำคัญ เช่น ความอดทน การผลัดกันและความร่วมมือ นอกจากนี้ยังสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีโครงสร้างสำหรับเด็กในการสำรวจและจัดการอารมณ์ของตนเอง ซึ่งนำไปสู่ความยืดหยุ่นทางอารมณ์และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีขึ้น และนักวิจัยยังพบว่ากิจกรรมเหล่านี้สามารถช่วยเด็กที่มีปัญหาการประมวลผลทางประสาทสัมผัส โดยค่อย ๆ ลดความไวต่อสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ ลดความวิตกกังวล และส่งเสริมความมั่นคงทางอารมณ์

ดังนั้น การบูรณาการรับรู้ทางประสาทสัมผัสผ่านกิจกรรมการเล่นฟองสบู่ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะการควบคุมตนเองและการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็ก แต่ยังสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างมีความสุขและมั่นคงทางอารมณ์

การเล่นบทบาทสมมติ (Roleplay) เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็ก งานวิจัยของ Frydman & Mayor (2024) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้การบำบัดด้วยการเล่นบทบาทสมมติในโรงเรียน ซึ่งช่วยเพิ่มทักษะทางสังคมและอารมณ์ในเด็กปฐมวัยได้ กิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติช่วยให้เด็กได้สำรวจและแสดงออกทางอารมณ์ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กเข้าใจมุมมองที่แตกต่าง ฝึกการ

ควบคุมอารมณ์ การแก้ไขข้อขัดแย้ง และการแก้ปัญหาเชิงร่วมมือ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ ประโยชน์ของการเล่นบทบาทสมมติ เสริมสร้างทักษะทางสังคมที่สำคัญ เช่น การแบ่งปันและการเล่นร่วมมือ ผ่านกิจกรรมนี้ เด็กได้เรียนรู้การนำทางและการสื่อสารในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Stone & Stark, 2013) เด็กที่มีการเล่นบทบาทสมมติและกิจกรรมการเล่นอื่น ๆ มักจะแสดงทักษะทางสังคมและการควบคุมอารมณ์ที่ดีขึ้น ซึ่งการศึกษานี้ยังชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของกิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ (Yank Balat et al., 2019) ดังนั้น การบำบัดด้วยการเล่นบทบาทสมมติเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็ก โดยช่วยเพิ่มทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งผลให้เด็กมีความมั่นใจและความนับถือตนเองเพิ่มขึ้นได้

ทั้งหมดที่กล่าวไว้ด้านบนนั้นสรุปได้ว่าเทคนิคการจัดกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ดังนั้นผู้ดูแลและบุคลากรทางการศึกษาควรให้ความสำคัญในการนำเอากิจกรรมเหล่านี้มาใช้อย่างสร้างสรรค์และมีเสถียรภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์และการพัฒนาทางสังคมของเด็กปฐมวัยในทางที่สร้างสรรค์และสนุกสนาน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ พบว่าได้มีการศึกษากิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ในบริบทที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งผู้วิจัยได้เรียบเรียงและนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

กิจกรรมกลุ่มในบริบทของการศึกษาในระดับปฐมวัยมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กเล็ก กิจกรรมเหล่านี้สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่เด็กสามารถติดต่อและแบ่งปันประสบการณ์และเรียนรู้การเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กิจกรรมกลุ่มยังส่งเสริมการร่วมมือ การสื่อสาร และการแก้ปัญหาซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับสมรรถนะทางอารมณ์ ผ่านกิจกรรมกลุ่ม เด็กไม่เพียงแต่เพิ่มความตระหนักในอารมณ์ของตนเองเท่านั้น แต่ยังเรียนรู้วิธีการตอบสนองต่ออารมณ์ของผู้อื่น และส่งเสริมการเจริญทางสังคม

Denham (2006) ได้เสนอว่ากิจกรรมกลุ่มในระดับปฐมวัยมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็ก โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งช่วยให้เด็กพัฒนาการรู้ตัวและการควบคุมตนเองผ่านกิจกรรมกลุ่ม

งานวิจัยของ La Grutta et al. (2022) ให้ความสำคัญของกิจกรรมกลุ่มในการศึกษาในระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาทางสังคมและสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กและเข้าใจอารมณ์ของตน ซึ่งช่วยลดความเป็นไปได้ของปัญหาทางอารมณ์ เช่น วิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า และอารมณ์โกรธ ผ่านการสร้างสภาพแวดล้อมทางจิตสังคมที่เหมาะสมโดยใช้กิจกรรมกลุ่มและยังได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนและการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยผ่านการใช้โปรแกรมการศึกษาเชิงสมรรถนะทางอารมณ์ในสถานศึกษา การศึกษานี้เน้นการปรับปรุงและสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับในระดับอายุและการพัฒนาของเด็กปฐมวัย โดยงานวิจัยนี้ได้มีการสำรวจผลของโปรแกรมการศึกษาเชิงสมรรถนะทางอารมณ์ที่สอนในสถานศึกษา โดยวัดผลการพัฒนาทางอารมณ์ของเด็กหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว การวิเคราะห์ผลการศึกษาใช้วิธีการทางคุณภาพเชิงคุณภาพหรือปริมาณซึ่งมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็ก

งานวิจัยที่ศึกษามานี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็ก และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมในเด็ก โดยการใช้วิธีการเชิงสร้างสรรค์ในการออกแบบกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็กได้ดีขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้เรียบเรียงไว้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้เรียบเรียงไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เด็กปฐมวัยหมายถึงเด็กที่มีอายุระหว่าง 2 ปี 6 เดือน ถึง 6 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญที่เด็กมีการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย สมอง สังคม และอารมณ์ การศึกษาหลายชิ้นได้เน้นถึงความสำคัญของช่วงวัยนี้ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก โดยลักษณะเด่นของเด็กปฐมวัยคือความต้องการเป็นอิสระ อยากเป็นตัวของตัวเอง และอยากทำอะไร

ด้วยตัวเอง เด็กในวัยนี้เริ่มมีความสามารถในการใช้ภาษาและเข้าใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เริ่มมีความสามารถทางร่างกาย เช่น การเดิน การวิ่ง และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวมากขึ้น และรวมไปถึงเพื่อนในวัยเดียวกันด้วย เด็กปฐมวัยชอบเรียนรู้การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นและอยากเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมและสมรรถนะทางอารมณ์ที่สำคัญสำหรับการเติบโตในอนาคต การพัฒนาทางร่างกายของเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทางร่างกายอย่างรวดเร็ว เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง การพัฒนานี้มีความสำคัญในการสร้างพื้นฐานสุขภาพและความแข็งแรงของเด็กในอนาคต (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2544) ด้านการพัฒนาทางสมองในช่วงวัยนี้เด็กมีการพัฒนาสมองอย่างรวดเร็ว เด็กจะเริ่มใช้ภาษาในการสื่อสารและเรียนรู้ทักษะทางสมอง เช่น การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ระบุว่าจัดการศึกษาปฐมวัยควรพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุหกปี เพื่อให้มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานของชีวิต เพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ รวมถึงการกำหนดให้จัดการศึกษาปฐมวัยเป็นหน้าที่ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเข้าเรียน ฯลฯ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

นอกจากนี้ มาตรา 13 (1) ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) และฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2553) กำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีสิทธิในการรับการสนับสนุนจากรัฐในการเรียนรู้เลี้ยงดูและศึกษาของเด็ก โดยให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมและการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 กำหนดว่าเด็กปฐมวัยคือเด็กที่มีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ ซึ่งรวมถึงเด็กที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่มีการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีความสำคัญต่อพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

Denham et al. (2003) กล่าวถึงความสำคัญของช่วงวัยปฐมวัยว่าเป็นช่วงเวลาที่สำคัญมากสำหรับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน การสนับสนุนและคำแนะนำจากครูและผู้ดูแลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก ๆ บทบาทของครูและผู้ดูแลในการให้การ

สนับสนุนและคำแนะนำที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กได้รับทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเติบโตและการเข้าโรงเรียนระดับต้นได้ดี โดยการสนับสนุนพัฒนาการของเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสนับสนุนด้านร่างกาย โดยให้เด็กได้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทางร่างกาย เช่น การเล่นกีฬา การทำกิจกรรมกลางแจ้ง การสนับสนุนด้านสมอง โดยให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกทักษะทางสมอง เช่น การอ่านหนังสือ การเล่นเกมที่พัฒนาการคิดวิเคราะห์ การสนับสนุนด้านสังคม โดยส่งเสริมการเล่นร่วมกับเพื่อน ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและการอยู่ร่วมกันในสังคม และการสนับสนุนด้านอารมณ์ โดยช่วยเด็กเรียนรู้การเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ของตนเอง และการเห็นใจผู้อื่น

Widen & Russell (2008) กล่าวว่า การที่เด็กมีอารมณ์ที่หลากหลายช่วยให้เด็กสามารถบอกและเข้าใจอารมณ์เหล่านี้ได้มากขึ้น ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาศัพท์อารมณ์

Denham et al. (2009) กล่าวว่า เด็กในช่วงวัยนี้มีการพัฒนาสมองอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญสำหรับการเรียนรู้และการศึกษาในอนาคต ด้านการพัฒนาทางสังคมเด็กวัยนี้เรียนรู้ที่จะเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น เด็กจะรู้จักแพ้ชนะ การให้และการรับ

จากงานวิจัยที่ศึกษามานี้ ผู้วิจัยขอสรุปว่า ช่วงวัยปฐมวัยเป็นช่วงเวลา que เด็กมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน การสนับสนุนและคำแนะนำจากผู้ใหญ่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้เด็กพัฒนาอย่างเต็มที่และเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้และการเจริญเติบโตในอนาคต งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาในวัยนี้และบทบาทของผู้ดูแลในการส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางร่างกาย สมอง สังคม และอารมณ์ของเด็ก

3.2 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยผู้วิจัยได้เรียบเรียงไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นหัวข้อที่มีการศึกษาและให้ความสำคัญอย่างมากในวงการการศึกษาและจิตวิทยา นักวิจัยและนักการศึกษาต่างให้ความหมายของคำว่าพัฒนาการในมุมมองที่แตกต่างกัน โดยเราสามารถสรุปความหมายได้ดังนี้

กู๊ด (Good, 1959 อ้างถึงใน นันทิยา น้อยจันทร์, 2549) ให้ความหมายของพัฒนาการว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างและการทำงานของส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งส่งผลให้เกิดการเพิ่มพูนทั้งขนาด ความแตกต่าง ความซับซ้อน การผสมกลมกลืน ขีดความสามารถ และประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังรวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่คงทนถาวรอันเกิดจากการเรียนรู้ที่ยาวนาน

สุชา จันท์โฮม (2540 : 40 อ้างถึงใน นันทิยา น้อยจันทร์, 2549) ได้กล่าวว่าพัฒนาการหมายถึงการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างที่ก้าวหน้าไปเป็นขั้น ๆ ซึ่งทำให้เด็กมีลักษณะและความสามารถใหม่ ๆ ที่ทำให้เจริญก้าวหน้าขึ้น

สมชาย ธีธฤณกุล (2536 : 6 อ้างถึงใน นันทิยา น้อยจันทร์, 2549) มองว่าพัฒนาการเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าไปในทางที่ดีขึ้นตลอดเวลา เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย จากการศึกษาพบว่าพัฒนาการของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งกล้ามเนื้อขนาดใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก และการทำงานประสานกันระหว่างมือกับตา การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย และการรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

2. พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สามารถควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมทางดนตรี สุนทรีภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

3. พัฒนาการด้านสังคม การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน การวางแผน การตัดสินใจเลือกและลงมือปฏิบัติ เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการแบ่งปัน รอคอยปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น สังคม สถานที่ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทางปัญญาอันเป็นพื้นฐานสำหรับการเติบโตในอนาคต เช่น ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา ทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนก ทักษะการเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ และเวลา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 อ้างถึงใน ศรีภักดิ์ภัสสร รังสีบรรณกุล และวรรณิษา หาคุณ 2560 : 6)

พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทั้งหมดและมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในด้านหนึ่งจะส่งผลทั้งใน

ทางบวกและลบกับพัฒนาการในด้านอื่น ๆ ในแต่ละช่วงของการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนของพัฒนาการ ลักษณะบางอย่างอาจพัฒนาเร็วกว่าลักษณะอื่น ๆ และสามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2556)

3.3 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาเอกสารและตำรา สมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้และการเข้าสังคมของเด็ก ปัญหาทางสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัยสามารถส่งผลกระทบได้ดังนี้

1. ผลกระทบต่อการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนรู้ เด็กที่มีสมรรถนะทางอารมณ์จะมีทักษะในการจัดการกับอารมณ์ของตนเองอย่างเหมาะสม รวมถึงการแสดงออกและรับรู้ถึงอารมณ์ของผู้อื่น ความสามารถเหล่านี้ช่วยให้เด็กสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ทางอารมณ์ได้ดี ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยของ Denham et al. (2003) พบว่าเด็กที่มีสมรรถนะทางอารมณ์ที่ดีมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้นานกว่าเด็กที่ขาดทักษะเหล่านี้

2. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สมรรถนะทางอารมณ์ช่วยให้เด็กสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมห้องและผู้ใหญ่ได้ เด็กที่สามารถเข้าใจและแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมจะสามารถเข้าสังคมได้ดีและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากประสบการณ์ในสังคม งานวิจัยของ LaFreniere & Dumas (1996) ระบุว่าเด็กที่มีสมรรถนะทางอารมณ์สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมีความสุขในสังคมมากกว่าเด็กที่ไม่มีทักษะนี้

3. ความสำเร็จในอนาคต การพัฒนาทางอารมณ์มีผลต่อการสร้างพื้นฐานทางจิตใจที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับความสำเร็จในอนาคต ทั้งในด้านการงานและการใช้ชีวิตประจำวัน งานวิจัยของ Mischel et al. (1989) แสดงให้เห็นว่าเด็กที่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดีมักจะมีความสำเร็จในชีวิตมากกว่าเด็กที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้

4. การจัดการกับความท้าทายทางอารมณ์ เด็กที่มีสมรรถนะทางอารมณ์สามารถจัดการกับความท้าทายทางอารมณ์ได้ดี เช่น การทนทานต่อสถานการณ์ที่ยากลำบาก การแก้ไขปัญหา และการปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ งานวิจัยของ Eisenberg et al. (2004) แสดงให้เห็นว่าเด็กที่มีสมรรถนะทางอารมณ์มักจะมีการพัฒนาทางจิตใจและสังคมที่ดีกว่าและมีสุขภาพจิตที่ดี

5. สุขภาพจิตที่ดี สมรรถนะทางอารมณ์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสุขภาพจิตที่ดี ช่วยลดความเครียดและเสริมสร้างความสุขในชีวิตประจำวัน งานวิจัยของ Greenberg et al. (2003) ชี้ให้เห็นว่าเด็กที่มีสมรรถนะทางอารมณ์มักจะมีความสุขในชีวิตและมีสุขภาพจิตที่ดีกว่า

และจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาในปัจจุบัน ปัญหาที่พบบ่อยคือความลำบากในการจัดการกับอารมณ์อย่างมีประสิทธิภาพและการรับมือกับสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเครียดทางอารมณ์ เด็กไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้และไม่สามารถเข้าสังคมกับเพื่อนได้ อีกปัญหาหนึ่งคือขีดจำกัดในความสามารถในการรู้จักและเข้าใจอารมณ์ที่ซับซ้อน ทั้งในตนเองและในผู้อื่น เด็กมีไม่สามารัรับรู้อารมณ์ที่ซับซ้อนและอาจทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมสังคมได้ สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเครียดทางอารมณ์ อย่างเช่น ปัญหาทางความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือการเข้ากลุ่มสังคมอาจทำให้เด็กปฐมวัยประสบความเครียด ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมในระยะยาว รวมถึงคุณภาพของความผูกพันระหว่างเด็กปฐมวัยและพ่อแม่หรือผู้ดูแลมีผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็ก ความผูกพันที่ไม่มั่นคงอาจทำให้เกิดปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม การแก้ไขปัญหานี้จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสม ครูในระดับปฐมวัยและผู้ดูแลจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัย

โดยสรุปแล้วการพัฒนาทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การให้ความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาทางอารมณ์จะช่วยกระตุ้นให้พัฒนาการทางด้านจิตใจและสังคมของเด็กเติบโตไปในทิศทางที่ดีและประสบความสำเร็จและมีความสุข การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทางอารมณ์ รวมถึงการสนับสนุนจากผู้ปกครองและครูจะเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กสามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในอนาคตได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ดังนี้

Pahl & Barrett (2007) นำเสนอโปรแกรม Fun FRIENDS ซึ่งเน้นการพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์และการแก้ปัญหาในเด็กปฐมวัย โดยมีส่วนร่วมของพ่อแม่ โปรแกรมนี้มุ่งเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดีและความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการอารมณ์ในเด็ก ซึ่งช่วยให้เด็กปฐมวัยสามารถรับมือกับอารมณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

Widen & Russell (2008) ชี้ให้เห็นว่าการเปิดเผยเด็ก ๆ ต่อหลากหลายประเภทของอารมณ์ช่วยให้เด็กสามารถระบุและเข้าใจอารมณ์เหล่านี้ได้มากขึ้น

งานวิจัยของ Denham et al. (2009) เน้นถึงความสำคัญของการพัฒนาสมองในวัยนี้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้และการศึกษาในอนาคต

Lam & Wong (2017) นำเสนอโปรแกรม SEWEC (Social Emotional Well-being and Emotional Competence) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์และสังคมในเด็กปฐมวัย โดยเน้นการฝึกฝนทักษะการจัดการอารมณ์และการสร้างความเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ครูมีบทบาทสำคัญในการนำโปรแกรมนี้ไปใช้ในห้องเรียน ซึ่งช่วยให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพทางอารมณ์ที่ดีและพัฒนาความสามารถในการจัดการกับอารมณ์และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างเหมาะสม

La Grutta et al. (2022) แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะทางสังคมในวัยนี้มีผลต่อความสามารถในการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ในอนาคตและยังเน้นความสำคัญของสมรรถนะทางอารมณ์ในการพัฒนาของเด็กปฐมวัย โดยการสร้างพื้นฐานที่มั่นคงในสมรรถนะทางอารมณ์สามารถส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้และการประสานงานทางสังคมของเด็ก นอกจากนี้ความสามารถทางอารมณ์ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและช่วยลดปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมรุนแรง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนากิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนในกรุงเทพฯ โดยใช้แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยมาใช้ประเมินเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัย มีขั้นตอนในการทำวิจัยดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปีที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนแห่งหนึ่ง จำนวน 90 คน (ที่มาจากข้อมูลทะเบียนของสถานศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ ผู้วิจัยเก็บกับกลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน 90 คนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนแห่งหนึ่งและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นนักเรียนที่มีคะแนนสมรรถนะทางอารมณ์ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จากการที่ครูประจำชั้นและนักวิจัยใช้แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยและเด็กมีความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองและผู้ปกครองยินยอม ได้จำนวนทั้งสิ้น 12 คน และแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย (Emotional Competence Assessment Questionnaire : ECAQ) เพื่อประเมินสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการวิจัยที่มีพื้นฐานแน่นนอนและเชื่อถือได้ โดย แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยจากบาโทรีและคณะ เกี่ยวกับสมรรถนะทางอารมณ์ โดยตั้งใจให้ครูเป็นผู้ใช้งานหลักในการประเมิน การใช้ แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยได้ชี้ชัดถึงสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในหลายมิติที่สำคัญ ได้แก่ การรับรู้ทางอารมณ์ของตนเอง การควบคุมทางอารมณ์ของตนเองและความผาสุก การวิเคราะห์ผลลัพธ์แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางอารมณ์กับดัชนีทางสุขภาพทางอารมณ์และการประเมินทางอารมณ์อื่น ๆ ที่เชื่อมโยง ซึ่งมีลักษณะของเครื่องมือสอดคล้องตามองค์ประกอบและนิยามศัพท์ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยมีวิธีการสร้าง ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสาร รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย เพื่อนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบวัดการประเมินสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

2.1.2 ทำการพัฒนาแบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โดยศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ รวมถึงรายละเอียดขั้นตอนการสร้างแบบวัดตามแนวคิดของบิสเคิลียาโกเมน และ บาโทรี ซึ่งมีลักษณะของเครื่องมือที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์และลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

2.1.3 พัฒนาแบบวัดจากแบบวัดการประเมินสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โดยมีลักษณะของเครื่องมือเป็นลักษณะของแบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 25 ข้อ และผู้ตอบคำถามใช้ระดับการวัดแบบ Likert ที่มี 5 ระดับในการตอบคำถาม (1 = "ไม่เคย" ถึง 5 = "เป็นประจำ") ในแบบวัดจะประกอบด้วยสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ด้านการรู้จักตนเอง ข้อ 1 ถึง ข้อ 6

ด้านที่ 2 ด้านการควบคุมตนเอง ข้อ 7 ถึง ข้อ 18

ด้านที่ 3 ด้านความผาสุก ข้อ 19 ถึง ข้อ 25

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้ แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 25 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามที่มี ลักษณะเป็นบวกและเป็นลบดังนี้

ไม่เคย นาน ๆ ครั้ง บางครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

ข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นบวก	5	4	3	2	1
ข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนมีดังนี้ เนื่องจากมีข้อความของคะแนนที่สามารถเป็นไปได้ระหว่าง 1.00 ถึง 5.00 ในแบบวัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมทั้งหมด 25 ข้อ ดังนั้นการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยได้ถูกแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ ตามรายละเอียดดังนี้ (Bartoli et al., 2022)

ไม่เคย (Never) คะแนนรายฉบับที่อยู่ในช่วง 1.00 - 1.50 หมายถึง สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กน้อยที่สุด

นาน ๆ ครั้ง (Rarely) คะแนนรายฉบับที่อยู่ในช่วง 1.51 - 2.50 หมายถึง สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กน้อย

บางครั้ง (Sometimes) คะแนนรายฉบับที่อยู่ในช่วง 2.51 - 3.50 หมายถึง สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปานกลาง

บ่อยครั้ง (Very Often) คะแนนรายฉบับที่อยู่ในช่วง 3.51 - 4.50 หมายถึง สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กสูง

เป็นประจำ (Always) คะแนนรายฉบับที่อยู่ในช่วง 4.51-5.00 หมายถึง สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กสูงมาก

ตัวอย่าง แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาใส่ข้อมูลตามที่ระบุให้ดังต่อไปนี้

ชื่อ (นามสมมติ) นามสกุล

อายุ ปี เพศ

ระดับชั้น อนุบาลปีที่

ส่วนที่ 2 : แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจงในการตอบแบบวัด กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วระบุให้ตรงกับความคิดเห็นของตนเอง โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือเพียงช่องเดียว

เกณฑ์ในการเลือกตอบคำถาม มีดังนี้

ไม่เคย หมายถึง เด็กไม่เคยแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้นเลย

นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง เด็กจะแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้นนาน ๆ ที่
บางครั้ง	หมายถึง เด็กจะแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้นเป็นบางครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง เด็กจะแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้นบ่อย
เป็นประจำ	หมายถึง เด็กจะแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ

ตาราง 1 แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

ลำดับ	รายการ	ไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	เป็น ประจำ
	ด้านการรู้จักตนเอง Awareness					
0	เด็กสามารถบอกอารมณ์ของตนเองได้					
00	เด็กสามารถบอกความรู้สึกทางบวกเกี่ยวกับตนเองได้					
	ด้านการควบคุมตนเอง					
0	เด็กรู้จักการอดทนและรอคอย					
00	เด็กรู้จักแบ่งปันสิ่งของหรือขนมให้กับเพื่อนในห้อง					
	ด้านความผูกพัน					
0	เด็กชอบช่วยเหลือเพื่อนในห้องหรือผู้อื่น					
00	เด็กสามารถพูดคุยทักทายกับผู้อื่นได้					

2.1.4 นำเสนอแบบวัดให้กับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม รวมถึงภาษาที่ใช้

2.1.5 หลังจากปรับแบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาเสร็จสิ้น จึงนำเสนอแบบวัดให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญในด้านปฐมวัย 1 ท่าน และด้านจิตวิทยาและการแนะแนว 2 ท่าน ตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ซึ่งเท่ากับ 0.868

2.1.6 เมื่อผู้วิจัยหาค่าความสอดคล้องได้แล้ว จึงนำแบบวัดไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 1 - 3 จำนวน 30 คน ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นชั้นเรียนละ 10 คน แล้วนำแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) รายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.992

2.1.7 นำแบบวัดไปดำเนินการจัดพิมพ์ให้เป็นแบบวัดฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.2 กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

การพัฒนากิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งหลักการเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็ก

2.2.2 พิจารณาเลือกกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ที่มีผู้ศึกษาไว้ก่อนหน้านี้ เช่น การอ่านเรื่อง การเล่าเรื่องตามรูปภาพ การวาดและระบายสี การเล่นเกมบทบาทสมมติ บอร์ดเกม การใช้จินตนาการในการดูภาพและเล่าเรื่อง

2.2.3 ทำการพัฒนากิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้คำปรึกษา ตามหลักการ แนวคิด เทคนิค และทฤษฎีในการที่กลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยได้สำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลที่จะช่วยในการพัฒนากิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความเหมาะสมด้วยตนเองเพื่อประเมินความสอดคล้องของเรื่องที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยโดยใช้เครื่องมือสำรวจ ถ้าเรื่องเหล่านี้สอดคล้องกันแสดงว่าเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างมีความเหมาะสม

ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบความเหมาะสมโดยอาจารย์ที่ปรึกษา และขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของคำถามและภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้กิจกรรมกลุ่มโดยใช้เสนอแนวทางและมีความเหมาะสม

ผู้วิจัยพัฒนากิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ที่ถูกรับปรุงและแก้ไขจนมีความสมบูรณ์แล้ว และนำกิจกรรมกลุ่มโดยใช้วิธีการสร้างสรรค์ไปใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยตามเวลาและสถานที่ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

ตาราง 2 สรุปกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคเชิงสร้างสรรค์	วัตถุประสงค์
1	เล่าเรื่องตามรูปภาพ	เทคนิคการใช้จินตนาการในการดูภาพและเล่าเรื่อง	1. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ทำกิจกรรมกับเด็กนักเรียนและระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน 2. เพื่อสร้างบรรยากาศในการทำกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้เด็กนักเรียนรู้สึกไว้วางใจและเตรียมพร้อมที่จะร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม 3. เพื่อส่งเสริมการเปิดเผยตนเองและการพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึก 4. เพื่อชี้แจงบทบาทและรายละเอียดในการทำกิจกรรม เช่น ตารางวัน เวลา จำนวนครั้ง ระยะเวลา และวิธีการในการทำกิจกรรมกลุ่มโดยรวม
2	Face your felling. เผชิญหน้ากับ	เทคนิคเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้กิจกรรม	1. เพื่อส่งเสริมการรับรู้ถึงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มมีความเข้าใจและรับรู้ถึงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ

	ความรู้สึก ของตนเอง	เผชิญหน้ากับ ความรู้สึก	2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการบอกอารมณ์และสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ 3. เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ท่าทางและภาษากายในการแสดงอารมณ์และความรู้สึก
3	Color monster อารมณ์นี้ คืออะไร?	การวาดรูประบาย สี	1. เพื่อส่งเสริมการเข้าใจและแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองผ่านการใช้สี 2. เพื่อให้เด็กนักเรียนในกลุ่มเรียนรู้ เข้าใจความรู้สึกของตนเองและการจัดการอารมณ์ 3. เพื่อสร้างความใกล้ชิดและความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม 4. เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดคุยและการแสดงออก
4	นิทานเรื่อง บันปันน้อย ไม่เอาแต่ใจ!	การอ่านนิทาน	1. เพื่อพัฒนาการรับรู้ตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถรู้จักตอบสนองต่อความรู้สึกของตนเองได้ดีผ่านการอ่านนิทานเล่มนี้ 2. เพื่อสนับสนุนทักษะการสื่อสารผ่านการทำกิจกรรมการถาม-ตอบและการตอบกลับ 3. เพื่อสนับสนุนการคิดในเชิงบวกผ่านการนำเสนอบทเรียนในนิทาน 4. เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีผ่านการสรุปและการแนะนำให้กลับไปทำในชีวิตประจำวัน
5	"การสร้าง แผนภูมิ แสดง อารมณ์"	เทคนิคเชิง สร้างสรรค์โดยการ สร้างแผนภูมิแสดง อารมณ์	1. เพื่อสนับสนุนทักษะการควบคุมอารมณ์ตนเองในเด็กในสถานการณ์ต่าง ๆ

	How do you feel?		2. เพื่อส่งเสริมการปรับตัวของเด็กให้เข้ากับ สถานการณ์และการจัดการอารมณ์ทางลบ อย่างมีประสิทธิภาพ 3. เพื่อสนับสนุนทักษะการมองด้านดีของผู้อื่น และการยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น
6	BUBBLE POWER	เทคนิคเชิง สร้างสรรค์ โดยใช้ เทคนิคการเล่นเป่า ฟองสบู่	1. ส่งเสริมการมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อน ผูกทักษะ การพูดคุยและการแบ่งปันความรู้สึกที่ดี 2. ส่งเสริมการช่วยเหลือผู้อื่นผ่านทาง การพูดคุยเกี่ยวกับการช่วยเหลือและพฤติกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น 3. ส่งเสริมการเห็นคุณค่าของตนเองผ่านการ นำเสนอคุณลักษณะที่ดีของตนเอง 4. พัฒนาความมั่นใจ การแสดงความรู้สึก คุณลักษณะที่ดีและความสามารถของ ตนเอง
7	อารมณ์นี้ฉัน เคยมีตอน ไหนนะ	บอร์ดเกม	1. ส่งเสริมการมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อน ผูกทักษะ การพูดคุยและการแบ่งปันความรู้สึกที่ดี 2. สนับสนุนความเข้าใจเกี่ยวกับความสุขและ ความผาสุกที่เด็กนักเรียนจะได้รับในการ ตระหนักถึงสถานะอารมณ์และความสุข ของตนเอง และเรียนรู้ว่าบางครั้งความสุขมี ที่มาจากกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่เล็ก ๆ น้อย ๆ 3. ส่งเสริมการเห็นคุณค่าของตนเองผ่านการ นำเสนอคุณลักษณะที่ดีของตนเอง 4. พัฒนาความมั่นใจ การแสดงความรู้สึก คุณลักษณะที่ดีและความสามารถของ ตนเอง

8	การเล่นทำ บทบาทใน โรงพยาบาล (role play)	การเล่นบทบาท สมมติ	1. เพื่อฝึกการบอกอารมณ์ของตนเองและ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ และเข้าใจ อารมณ์ของผู้อื่นได้ว่ารู้สึกอย่างไร 2. เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มทดลองสามารถ ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากทำกิจกรรมการ เสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์บนฐาน วิธีการเชิงสร้างสรรค์ 3. เพื่อประเมินความพัฒนาการการ เสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของ สมาชิกในกลุ่มทดลองว่ามีการ เปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด 4. เพื่อสรุปเนื้อหาความรู้ทั้งหมดที่ได้ทำ กิจกรรมร่วมกัน
---	--	-----------------------	---

2.2.5 หลังจากปรับกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์กับอาจารย์ที่ปรึกษาเสร็จสิ้นจึงนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญในด้านปฐมวัย 1 ท่าน และด้านจิตวิทยาและการแนะแนว 2 ท่าน ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.933

2.2.6 นำกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำมาทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 1-3 จำนวน 30 คน ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นชั้นเรียนละ 10 คน

2.2.7 นำกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้วนำไปใช้ในการทำงานวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลองข้อมูล ผู้วิจัยทำดังนี้

เริ่มต้น ผู้วิจัยได้ทำการพูดคุย ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทำแบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยและทำการตกลงในเรื่องการทำการวิจัยในครั้งนี้ เช่น การให้คะแนนเด็ก การทำกิจกรรม

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นทำการวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยกับเด็กในชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ชั้นละ 10 คน รวมเป็นจำนวน 30 คน และทำการทดลองกิจกรรมกับเด็กกลุ่มนี้ด้วย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดและกิจกรรมทั้งหมดก่อนนำไปทดลองจริง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทำการวิจัย มีดังนี้

ก่อนที่การทดลองจะเริ่มขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอรับการรับรองจริยธรรมการวิจัยที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยมีเลขที่ SWUEC-672001 และได้ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ในกระบวนการนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดที่ผ่านการรับรองมาเพื่อวัดเด็ก หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้อำนวยการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนแห่งหนึ่ง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 ระยะ คือ

ระยะก่อนทดลอง ผู้วิจัยและครูประจำชั้นทำการวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบวัดกับเด็กในชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 จำนวน 90 คน จากนั้นเลือกเด็กที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 50% ลงมาและต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองมาเป็นกลุ่มทดลอง จากนั้นเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

ระยะทดลอง ดำเนินการทำกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์กับกลุ่มทดลองทุกวันศุกร์ อาทิตย์ละ 1 ครั้ง ทั้งหมด 8 ครั้ง ในเวลา 2 เดือน ครั้งละ 30 นาที

ระยะหลังทดลอง ผู้วิจัยและครูประจำชั้นทำการวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบวัด ECAQ กับกลุ่มทดลองเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนทำการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

4. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์” เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One group pretest posttest design) (ภัทรา นิคมานนท์. 2539) มีการวัดตัวแปรตามทั้งก่อนและหลังจากการทดลอง เพื่อเปรียบเทียบว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงหรือไม่ และวัดการเปลี่ยนแปลงในสมรรถนะทางอารมณ์โดยใช้แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

ตาราง 3 แสดงแบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
E	T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

T1 แทน การทดสอบก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
(Pretest)

T2 แทน การทดสอบหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
(Posttest)

X แทน การใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพเครื่องมือ

5.1.1 ค่าความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหา โดยใช้สูตรวัดดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)

5.1.2 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) รายข้อของแบบวัดในกลุ่มทดลอง (Try out) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาระหว่างข้อกับผลรวม

5.1.3 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

5.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย

5.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) วิเคราะห์กลุ่มประชากรโดยใช้ μ วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ $\bar{x}$

5.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์กลุ่มประชากรโดยใช้ σ วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ SD

5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.3.1 การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มประชากร
μ	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร
σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลอง
M	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มทดลอง
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของกลุ่มประชากร
MD	แทน	ผลต่างของค่าเฉลี่ย (Mean Difference)
t	แทน	ค่าสถิติที (t-value)
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value)

2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเด็กปฐมวัยด้วยจำนวนและร้อยละ ดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของเด็กปฐมวัย (N =90)

ข้อมูลทั่วไปของเด็กปฐมวัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	38	42.22
หญิง	52	57.78
รวม	90	100.00
2. อายุ		
3 ปี	11	12.22
4 ปี	26	28.88
5 ปี	21	23.33
6 ปี	32	35.57
รวม	90	100.00
3. ระดับชั้น		
อนุบาล 1	38	42.22
อนุบาล 2	17	18.89
อนุบาล 3	35	38.89
รวม	90	100.00

จากตาราง 4 พบว่า เด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.78 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 42.22 ซึ่งเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่อายุ 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.57 รองลงมาคือ อายุ 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.88 อายุ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.33 และอายุ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.22 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย (N=90)

สมรรถนะทางอารมณ์	μ	σ	ระดับ
ด้านการรู้จักตนเอง	3.53	0.61	มาก
ด้านการควบคุมตนเอง	3.53	0.55	มาก
ด้านความผาสุก	3.71	0.59	มาก
สมรรถนะทางอารมณ์โดยรวม	3.59	0.54	มาก

จากตาราง 5 พบว่า เด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมเท่ากับ 3.59 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความผาสุกมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.59$) ส่วนการรู้จักตนเองและการควบคุมตนเองมีค่าเฉลี่ยน้อยลงมา ($\mu = 3.53$, $\sigma = 0.61$, 0.55)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในระยะก่อนและหลังการทดลอง

การศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในระยะก่อนและหลังการทดลอง

การศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในระยะก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นด้วยการวิเคราะห์การแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Normality Test) ด้วยสถิติ Shapiro-Wilk มีค่า p อยู่ระหว่าง 0.08 - 0.41 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในระยะก่อนมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples) ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในระยะก่อนและหลังการทดลอง (N =15)

สมรรถนะทางอารมณ์	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
ด้านการรู้จักตนเอง	2.59	0.30	ปานกลาง	3.74	0.39	มาก
ด้านการควบคุมตนเอง	2.79	0.30	ปานกลาง	3.82	0.30	มาก
ด้านความผาสุก	2.89	0.30	ปานกลาง	3.91	0.26	มาก
สมรรถนะทางอารมณ์โดยรวม	2.76	0.17	ปานกลาง	3.83	0.22	มาก

จากตาราง 6 พบว่าเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมเท่ากับ 2.76 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมเท่ากับ 3.83 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 อยู่ในระดับมาก และสามารถพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการรู้จักตนเอง พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยการรู้จักตัวเองเท่ากับ 2.59 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยการรู้จักตนเองเท่ากับ 3.74 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 อยู่ในระดับมาก

ด้านการควบคุมตนเอง พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยการควบคุมตนเองเท่ากับ 2.79 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยการควบคุมตนเองเท่ากับ 3.82 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับมาก

ด้านความผาสุก พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยความผาสุกเท่ากับ 2.89 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยความผาสุกเท่ากับ 3.91 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 อยู่ในระดับมาก

การเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในระยะก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในระยะก่อนและหลังการทดลอง ดังตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในระยะก่อนและหลังการทดลอง
(N =15)

สมรรถนะทางอารมณ์	ก่อน		หลัง		MD	t	p
	การทดลอง		การทดลอง				
	M	SD	M	SD			
ด้านการรู้จักตนเอง	2.59	0.30	3.74	0.39	1.15	8.80*	.00
ด้านการควบคุมตนเอง	2.79	0.30	3.82	0.30	1.03	10.09*	.00
ด้านความผาสุก	2.89	0.30	3.91	0.26	1.02	9.45*	.00
สมรรถนะทางอารมณ์โดยรวม	2.76	0.17	3.83	0.22	1.07	18.01*	.00

*p<.05

จากตาราง 7 พบว่า เด็กปฐมวัยหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวม และรายด้าน ประกอบด้วย การรู้จักตนเอง การควบคุมตนเองและความผาสุกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

สมมติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยมีสมรรถนะทางอารมณ์สูงขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มบนฐานเชิงสร้างสรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ เป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนแห่งหนึ่ง จำนวน 90 คน (ที่มาจากข้อมูลทะเบียนของสถานศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ ผู้วิจัยเก็บกับกลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน 90 คนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนแห่งหนึ่งและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นนักเรียนที่มีคะแนนสมรรถนะทางอารมณ์ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จากการที่ครูประจำชั้นและนักวิจัยใช้แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยและเด็กมีความสนใจในการเข้าร่วมการทดลองและผู้ปกครองยินยอม ได้จำนวนทั้งสิ้น 12 คน และแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ คือ แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย (ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.992) และกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ (ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.933)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติพื้นฐานประกอบไปด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด และสถิติที่ผู้วิจัยใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย สรุปตามความมุ่งหมาย

การวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมเท่ากับ 3.59 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความผูกพันมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.59$) ส่วนการรู้จักตนเองและการควบคุมตนเองมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\mu = 3.53$, $\sigma = 0.61$, 0.55) ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

2. เด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมเท่ากับ 2.76 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมเท่ากับ 3.83 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 อยู่ในระดับมาก และสามารถพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการรู้จักตนเอง พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยการรู้จักตัวเองเท่ากับ 2.59 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยการรู้จักตนเองเท่ากับ 3.74 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 อยู่ในระดับมาก

ด้านการควบคุมตนเอง พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยการควบคุมตนเองเท่ากับ 2.79 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยการควบคุมตนเองเท่ากับ 3.82 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับมาก

ด้านความผาสุก พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยความผาสุกเท่ากับ 2.89 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยความผาสุกเท่ากับ 3.91 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 อยู่ในระดับมาก

และเด็กปฐมวัยหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมและประกอบด้วย การรู้จักตนเอง การควบคุมตนเอง และความผาสุกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์สามารถเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยได้

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการใช้องค์กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

จากกลุ่มประชากรเด็กปฐมวัยที่ได้ศึกษา ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงอัตราการเข้าร่วมของเพศหญิงเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุ 6 ปี และผลการศึกษาระดับสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมเท่ากับ 3.59 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความผาสุกมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($M = 3.71$, $SD = 0.59$) ส่วนการรู้จักตนเองและการควบคุมตนเองมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($M = 3.53$, $SD = 0.61$, 0.55) ในการสำรวจสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยพบว่า คะแนนด้านความผาสุกในงานวิจัยนี้มีค่าสูงกว่าด้านอื่น ๆ สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยสำคัญหลายประการ ทั้งตามกรอบแนวคิดของ Bisquerra (2022) ที่บอกถึงความเกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางอารมณ์ ซึ่งถ้าด้านการรู้จักตนเองและด้านการควบคุมตนเองสูงจะมีด้านความผาสุกที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ด้านความผาสุกในเด็กเล็กเป็นสภาวะที่สามารถสังเกตได้ง่ายกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการทางอารมณ์ภายใน คือ ด้านการรู้จักตนเองและด้านการควบคุมตนเอง การที่ครูและผู้ดูแลสามารถรับรู้ถึงด้านความผาสุกได้อย่างชัดเจนอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คะแนนด้านความผาสุกสูงกว่าด้านอื่น ๆ

2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้องค์กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

เด็กปฐมวัยหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านประกอบด้วย การรู้จักตนเอง การควบคุมตนเอง และความผาสุกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัยผ่านกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์สามารถเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยได้ จากที่งานวิจัยนี้ได้ทำและสอดคล้องกับหลักการที่ได้ศึกษามา เช่น กิจกรรม "การเล่าเรื่องตามภาพ" ส่งเสริมให้เด็กมีความกล้าแสดงอารมณ์และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งช่วยพัฒนาความสามารถด้านอารมณ์ให้กับเด็ก (Pahl & Barrett, 2007) กิจกรรม FACE YOUR FEELING เผชิญหน้ากับความรู้สึกของคุณ (Senn, 2017) นั้นเสริมสร้างการรับรู้ความรู้สึกในตนเอง การแสดงออกทางอารมณ์ และทักษะการสื่อสารในเด็ก ตามที่ Alzahrani et al. (2019) ได้ศึกษาไว้ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักและแสดงออกเกี่ยวกับอารมณ์ต่าง ๆ สามารถส่งเสริมความเข้าใจและยอมรับอารมณ์ภายในกลุ่มได้ กิจกรรม BUBBLE POWER ที่ออกแบบโดย Senn (2017) กิจกรรมนี้ช่วยสร้างประสบการณ์ที่สนุกสนานให้กับเด็ก ๆ แบ่งปันเรื่องราวและคุณลักษณะในด้านบวก สามารถส่งเสริมความมั่นใจและทักษะทางสังคม เด็ก ๆ จะมีโอกาสพัฒนาภาพลักษณ์ของตนเองที่ดีและปรับปรุงทักษะการสื่อสารภายในกลุ่ม ส่วนกิจกรรมการวาดรูประบายสี (Geldard et al., 2009) จากนิทาน "Color Monster อารมณ์นี้สีอะไรนะ?" กิจกรรมนี้ช่วยส่งเสริมความเข้าใจและการแสดงออกถึงความรู้สึกของเด็ก ๆ ผ่านการใช้สี ช่วยให้เด็กเรียนรู้ที่จะเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ของตนเอง โดยมีงานวิจัยของ Tobin et al. (2009) มารองรับกับกิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริงและมีส่วนร่วม การที่เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมเช่นการระบายสีและการสนทนาเกี่ยวกับอารมณ์ เด็ก ๆ จะมีโอกาสในการสำรวจและแสดงออกถึงความรู้สึกของตนเอง ซึ่งสามารถช่วยในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ได้ และในกิจกรรมบอร์ดเกมเรื่องอารมณ์นี้ฉันเคยมีตอนไหนนะ สอดคล้องกับทฤษฎีที่เสนอโดย Tobin et al. (2007) กิจกรรมนี้มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกและทักษะการสนทนาในหมู่เด็ก ๆ โดยมีการกระตุ้นให้นึกถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาและแสดงออกถึงอารมณ์ตามความรู้สึกที่เกิดขึ้น กิจกรรมนี้จะกระตุ้นให้เกิดการคิดไตร่ตรองและการสนทนาเกี่ยวกับอารมณ์ เด็ก ๆ สามารถเข้าใจความรู้สึกของตนเองและของผู้อื่นได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถส่งผลดีต่อการพัฒนาทางสังคม-อารมณ์และความเป็นอยู่ที่ดี

สรุปหลังการทดลอง พบว่ามีการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการควบคุมตนเอง และด้านความผาสุกนั้นมีการเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเน้นย้ำถึงประสิทธิผลของกิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ ความร่วมมือ และการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ กิจกรรมเหล่านี้เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้พัฒนาการรู้จักตนเอง การควบคุมอารมณ์พัฒนาการเข้าใจคนอื่น และเสริมสร้างความสามารถในการ

แก้ปัญหาทางสังคม ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์และ
พัฒนาการทางสังคมของเด็กในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การนำกิจกรรมกลุ่มบนฐานเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทาง
อารมณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ผู้นำไปใช้ควรได้รับการฝึกฝนหรือศึกษาการใช้เทคนิคแต่ละเทคนิคให้ดี
ไม่ว่าจะเป็น การเล่นผ่านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส โดยการเลือกอุปกรณ์หรือวัสดุที่จะใช้ให้
เหมาะสมกับกิจกรรมและช่วงอายุของเด็ก หรือ เทคนิคการอ่านนิทานที่จำเป็นต้องเลือกนิทานที่
ช่วงอายุนั้นเข้าใจได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคนิคการเล่นบอร์ดเกม จะต้องใช้คำถาม คำศัพท์
หรือวิธีการเล่นให้เข้ากับช่วงอายุเด็ก

1.2 สำหรับนักวิจัยที่จะนำงานวิจัยนี้ไปใช้ ควรพิจารณาลักษณะของกลุ่มทดลอง
เช่น ช่วงอายุและพื้นฐานทางวัฒนธรรม เพื่อปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่ม
ทดลองที่เข้าร่วม

1.3 ควรทำความเข้าใจเครื่องมือและวิธีการให้คะแนนให้ชัดเจน โดยมีแนวทาง
ดังนี้ การฝึกอบรมการให้คะแนน นักวิจัยควรจัดการฝึกอบรมสำหรับผู้ให้คะแนนเพื่อให้ทุกคนให้
คะแนนตามมาตรฐานเดียวกัน การฝึกอบรมนี้จะช่วยให้ผลการวิจัยมีความสอดคล้องและ
น่าเชื่อถือ โดยเฉพาะในกรณีที่มีหลายคนร่วมกันให้คะแนน

1.4 การตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบวัด ควรตรวจสอบ
ว่าแบบวัดที่ใช้สามารถประเมินสมรรถนะทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภาษาเพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้จริงใน
บริบทต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 เสนอให้ติดตามผลในระยะยาว นักวิจัยควรติดตามผู้เข้าร่วมกิจกรรมตลอดปี
การศึกษา เพื่อดูว่าการทำกิจกรรมเหล่านี้ช่วยพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กใน
ชีวิตประจำวันและส่งผลต่อการเรียนในระดับที่เพิ่มขึ้นได้หรือไม่

2.2 ขยายกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ให้ครอบคลุมมากขึ้นเช่น ศูนย์ดูแลเด็ก ศูนย์รับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนอนุบาลรัฐ เอกชน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่สามารถใช้ได้กับเด็กทุกกลุ่มในวัยเดียวกัน และเพื่อให้แน่ใจว่ากิจกรรมและแบบวัดเหล่านี้สามารถนำมาใช้ได้บริบทที่หลากหลาย

2.3 เสนอให้ใช้วิธีการเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์หรือการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเข้าใจความรู้สึกและมุมมองของเด็ก ๆ ต่อกิจกรรมที่ทำ ซึ่งจะช่วยให้ นักวิจัยสามารถปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- Alzahrani, M., Alharbi, M., & Alodwani, A. (2019). The Effect of Social-Emotional Competence on Children Academic Achievement and Behavioral Development. *International Education Studies*, 12(12), 141.
<https://doi.org/10.5539/ies.v12n12p141>.
- Amabile, T. M., Amabile, T. M., Collins, M. A., Conti, R., Phillips, E., Picariello, M., Ruscio, J., & Whitney, D. (2018). *Creativity in Context: Update to The Social Psychology of Creativity* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429501234>
- Barblett, L., & Maloney, C. (2010). Complexities of Assessing Social and Emotional Competence and Wellbeing in Young Children. *Australasian Journal of Early Childhood*, 35(2), 13–18. <https://doi.org/10.1177/183693911003500203>
- Bartoli, M., Angulo-Brunet, A., Bosque-Prous, M., Clotas, C., & Espelt, A. (2022). The Emotional Competence Assessment Questionnaire (ECAQ) for Children Aged from 3 to 5 Years: Validity and Reliability Evidence. *Education Sciences*, 12(7), 489. <https://doi.org/10.3390/educsci12070489>
- Boyatzis, R., Goleman, D., Hezlett, S., Kerr, P., & Lams, S. (2017). Emotional and social competency inventory – Research guide and technical manual. Korn Ferry.
- Campbell, S. B., Denham, S. A., Howarth, G. Z., Jones, S. M., Whittaker, J. V., Williford, A. P., Willoughby, M. T., Yudron, M., & Darling-Churchill, K. (2016). Commentary on the review of measures of early childhood social and emotional development: Conceptualization, critique, and recommendations. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 45, 19–41.
<https://doi.org/10.1016/j.appdev.2016.01.008>
- Carter, S. L. (2006). Everything you Ever Wanted to Know in a Bubble. *TEACHING Exceptional Children*, 39(2), 40–43. <https://doi.org/10.1177/004005990603900207>
- Cornell, C., Kiernan, N., Kaufman, D., Dobee, P., Frydenberg, E., & Deans, J. (2017). Developing Social Emotional Competence in the Early Years. In E. Frydenberg, A. J. Martin, & R. J. Collie (Eds.), *Social and Emotional Learning in Australia and the*

- Asia-Pacific* (pp. 391–411). Springer Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-10-3394-0_21
- Denham, S. A. (2006a). Chapter 2: Emotional Competence: Implications for Social Functioning. In *Handbook of Preschool Mental Health: Development, Disorders, and Treatment*. The Guilford Press.
- Denham, S. A. (2006b). Social-Emotional Competence as Support for School Readiness: What Is It and How Do We Assess It? *Early Education & Development*, 17(1), 57–89. https://doi.org/10.1207/s15566935eed1701_4
- Denham, S. A., Bassett, H. H., & Zinsser, K. (2012). Early Childhood Teachers as Socializers of Young Children's Emotional Competence. *Early Childhood Education Journal*, 40(3), 137–143. <https://doi.org/10.1007/s10643-012-0504-2>
- Denham, S. A., Blair, K. A., DeMulder, E., Levitas, J., Sawyer, K., Auerbach–Major, S., & Queenan, P. (2003). Preschool Emotional Competence: Pathway to Social Competence? *Child Development*, 74(1), 238–256. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00533>
- Denham, S. A., Wyatt, T. M., Bassett, H. H., Echeverria, D., & Knox, S. S. (2009). Assessing social-emotional development in children from a longitudinal perspective. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 63(Suppl 1), i37–i52. <https://doi.org/10.1136/jech.2007.070797>
- Durlak: et al. (2011). The impact of Enhancing students' social and emotional learning (A metaanalysis of school based universal interventions). Child Development.
- Edmunds, L., & Stewart-Brown, S. (2003). Assessing emotional and social competence in preschool and primary school settings: A review of instruments: Research paper. *Perspectives in Education*, 21(4). <https://hdl.handle.net/10520/EJC87228>
- Eisenberg, N., & Sulik, M. J. (2012). Emotion-Related Self-Regulation in Children. *Teaching of Psychology*, 39(1), 77–83. <https://doi.org/10.1177/0098628311430172>
- Fernández-Gavira, J., Castro-Donado, S., Medina-Rebollo, D., & Bohórquez, M. R. (2021). Development of Emotional Competencies as a Teaching Innovation for Higher

- Education Students of Physical Education. *Sustainability*, 14(1), 300.
<https://doi.org/10.3390/su14010300>
- Frydman, J. S., & Mayor, C. (2024a). A Scoping Review on the Use and Potential of School-Based Drama Therapy to Enhance Socio-emotional Skills in Early Childhood. *Early Childhood Education Journal*, 52(4), 669–680. <https://doi.org/10.1007/s10643-023-01471-1>
- Frydman, J. S., & Mayor, C. (2024b). A Scoping Review on the Use and Potential of School-Based Drama Therapy to Enhance Socio-emotional Skills in Early Childhood. *Early Childhood Education Journal*, 52(4), 669–680.
<https://doi.org/10.1007/s10643-023-01471-1>
- Gampel, T., & Golan, H. (2000). Teaching game-playing social skills using a self-monitoring treatment package. *Psychology in the School*, 37(3), 253–261.
[https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1520-6807\(200005\)37:3%3C253::AID-PITS5%3E3.0.CO;2-I](https://doi.org/10.1002/(SICI)1520-6807(200005)37:3%3C253::AID-PITS5%3E3.0.CO;2-I)
- Gentile, D. A., Reimer, R. A., Nathanson, A. I., Walsh, D. A., & Eisenmann, J. C. (2014). Protective Effects of Parental Monitoring of Children's Media Use: A Prospective Study. *JAMA Pediatrics*, 168(5), 479.
<https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2014.146>
- Goleman. (1998). *Working with Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.
- Goleman. (2006). *Social Intelligence: The New Science of Human Relationship*. New York: Arrow bo.
- Gottman, J., & Declaire, J. (1997). *Raising and emotionally intelligence child*. Simon &
- Greenberg, M. T., Kusche, C. A., Cook, E. T., & Quamma, J. P. (1995). Promoting emotional competence in school-aged children: The effects of the PATHS curriculum. *Development and Psychopathology*, 7(1), 117–136.
<https://doi.org/10.1017/S0954579400006374>
- Greenberg, M. T., Weissberg, R. P., O'Brien, M. U., Zins, J. E., Fredericks, L., Resnik, H., & Elias, M. J. (2003). Enhancing school-based prevention and youth development

- through coordinated social, emotional, and academic learning. *American Psychologist*, 58(6–7), 466–474. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.58.6-7.466>
- Hackman, J. R. (2002). *Leading teams: Setting the stage for great performances*. Harvard Business School Press.
- Hare, M., Landis, T., Parent, J., & Trucco, E. (2022). *Child Emotional Competence: A Unified Framework and Parent-report Measure of Emotion Reasoning, Emotion Stability, Emotion Regulation, and Empathy*. <https://doi.org/10.31234/osf.io/snp5m>
- Housman, D. K. (2017). The importance of emotional competence and self-regulation from birth: A case for the evidence-based emotional cognitive social early learning approach. *International Journal of Child Care and Education Policy*, 11(13).
- Kaur, J., & Sharma, A. (2022). Establishing Early Foundations to Promote Emotional Competence in Preschool Children. *Journal of Applied Social Science*, 16(2), 399–418. <https://doi.org/10.1177/19367244211054381>
- Kim, M.-H., & Chung, H.-K. (2014). Sensory education program development, application and its therapeutic effect in children. *Nutrition Research and Practice*, 8(1), 112. <https://doi.org/10.4162/nrp.2014.8.1.112>
- La Grutta, S., Epifanio, M. S., Piombo, M. A., Alfano, P., Maltese, A., Marcantonio, S., Ingoglia, S., Alesi, M., Lo Baido, R., Mancini, G., & Andrei, F. (2022). Emotional Competence in Primary School Children: Examining the Effect of a Psycho-Educational Group Intervention: A Pilot Prospective Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(13), 7628. <https://doi.org/10.3390/ijerph19137628>
- LaFreniere, P. J., & Dumas, J. E. (1996). Social competence and behavior evaluation in children ages 3 to 6 years: The short form (SCBE-30). *Psychological Assessment*, 8(4), 369–377. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.8.4.369>
- Lam, L. T., & Wong, E. M. Y. (2017). Enhancing social-emotional well-being in young children through improving teachers' social-emotional competence and curriculum design in Hong Kong. *International Journal of Child Care and Education Policy*, 11(1), 5. <https://doi.org/10.1186/s40723-017-0031-0>

- Lemerise, E. A., & Arsenio, W. F. (2000). An Integrated Model of Emotion Processes and Cognition in Social Information Processing. *Child Development*, 71(1), 107–118.
<https://doi.org/10.1111/1467-8624.00124>
- Locke, E. A., & Latham, G. P. (2002). Building a practically useful theory of goal setting and task motivation: A 35-year odyssey. *American Psychologist*, 57(9), 705–717.
<https://doi.org/10.1037/0003-066X.57.9.705>
- Locke, E. A., & Latham, G. P. (Eds.). (2013). *New developments in goal setting and task performance*. Routledge.
- McCabe, P. C., & Altamura, M. (2011). Empirically valid strategies to improve social and emotional competence of preschool children. *Psychology in the Schools*, 48(5), 513–540. <https://doi.org/10.1002/pits.20570>
- Merrell, K. W., Felver-Gant, J. C., & Tom, K. M. (2011). Development and Validation of a Parent Report Measure for Assessing Social-Emotional Competencies of Children and Adolescents. *Journal of Child and Family Studies*, 20(4), 529–540.
<https://doi.org/10.1007/s10826-010-9425-0>
- Mischel, W., Shoda, Y., & Rodriguez, M. L. (1989). Delay of Gratification in Children. *Science*, 244(4907), 933–938. <https://doi.org/10.1126/science.2658056>
- Vorkel, V., & McLaughlin, T. (2015). Promoting Social and Emotional Competencies in Early Childhood: Strategies for Teachers. *Kairaranga*, 16(1), 45–51.
- Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Myers, S. S., & Robinson, L. R. (2007). The Role of the Family Context in the Development of Emotion Regulation. *Social Development*, 16(2), 361–388. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00389.x>
- Nadaillac, A. d. (2004). Manual to develop a competency based curriculum: Thai-French Continuing Vocational Educational Project. . Bangkok: Pimdee.
- Pahl, K. M., & Barrett, P. M. (2007). The Development of Social–Emotional Competence in Preschool-Aged Children: An Introduction to the Fun FRIENDS Program. *Australian Journal of Guidance and Counselling*, 17(1), 81–90.
<https://doi.org/10.1375/ajgc.17.1.81>

- Pollak, S. D., & Sinha, P. (2002). Effects of early experience on children's recognition of facial displays of emotion. *Developmental Psychology*, 38(5), 784–791.
<https://doi.org/10.1037/0012-1649.38.5.784>
- Prendiville, S. (2021). Sensory play therapy. In H. G. Kaduson & C. E. Schaefer (Eds.), *Play therapy with children: Modalities for change*. (pp. 157–176). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000217-011>
- Robinson, S. K. (Ed.). (2012). *Out of our Minds: Learning to be creative*. Wiley.
<https://doi.org/10.1002/9780857086549>
- Rosier, R. H., & Goleman, D. (n.d.). *The Emotional Competence Framework*.
https://www.eiconsortium.org/pdf/emotional_competence_framework.pdf
- Saarni, C. (1999). The development of emotional competence. New York: Guilford Schuster.
- Serrat, E., Amadó, A., Rostan, C., Caparrós, B., & Sidera, F. (2020). Identifying Emotional Expressions: Children's Reasoning About Pretend Emotions of Sadness and Anger. *Frontiers in Psychology*, 11, 602385.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.602385>
- Shields, A., Dickstein, S., Seifer, R., Giusti, L., Dodge Magee, K., & Spritz, B. (2001). Emotional Competence and Early School Adjustment: A Study of Preschoolers at Risk. *Early Education & Development*, 12(1), 73–96.
https://doi.org/10.1207/s15566935eed1201_5
- Sprung, M., Münch, H. M., Harris, P. L., Ebesutani, C., & Hofmann, S. G. (2015). Children's emotion understanding: A meta-analysis of training studies. *Developmental Review*, 37, 41–65. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2015.05.001>
- Stone, S., & Stark, M. (2013). Structured Play Therapy Groups for Preschoolers: Facilitating the Emergence of Social Competence. *International Journal of Group Psychotherapy*, 63(1), 25–50. <https://doi.org/10.1521/ijgp.2013.63.1.25>
- Streng, I. (2009). Using therapeutic board games to promote child mental health. *Journal of Public Mental Health*, 7(4), 4–16. <https://doi.org/10.1108/17465729200800024>

- Thümmeler, R., Engel, E.-M., & Bartz, J. (2022). Strengthening Emotional Development and Emotion Regulation in Childhood—As a Key Task in Early Childhood Education. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(7), 3978. <https://doi.org/10.3390/ijerph19073978>
- Tobin, R. M., Sansosti, F. J., & McIntyre, L. L. (2007). Developing Emotional Competence in Preschoolers: A Review of Regulation Research and Recommendations for Practice. *The California School Psychologist*, 12(1), 107–120. <https://doi.org/10.1007/BF03340935>
- Tosi, H. L., Locke, E. A., & Latham, G. P. (1991). A Theory of Goal Setting and Task Performance. *The Academy of Management Review*, 16(2), 480. <https://doi.org/10.2307/258875>
- Tuckman, B. W. (1965). Developmental sequence in small groups. *Psychological Bulletin*, 63(6), 384–399. <https://doi.org/10.1037/h0022100>
- Türkoğlu, B. (2019). The Effect of Educational Board Games Training Programme on the Social Skill Development of the Fourth Graders. *İlköğretim Online*, 1326–1344. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.612180>
- Jyanik Balat, G., Arslan Ciftci, H., Unsal, O., Kilic, Z., & Degirmenci, S. (2019). Analyzing The Relationships between Preschool Children's Play Skills and Their Social Competence and Emotion Regulation Skills. *Croatian Journal of Education - Hrvatski Časopis Za Odgoj i Obrazovanje*, 20. <https://doi.org/10.15516/cje.v20i0.3037>
- Vlaicu, C. (2014). The Importance of Role Play for Children's Development of Socio-Emotional Competencies. *Editura Lumen, Asociatia Lumen*, 1, 157–167.
- Widen, S. C., & Russell, J. A. (2008). Children acquire emotion categories gradually. *Cognitive Development*, 23(2), 291–312. <https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2008.01.002>
- Williams, M. E., Bywater, T., Lane, E., Williams, N. C., & Hutchings, J. (2019). Building Social and Emotional Competence in School Children: A Randomised Controlled Trial. *Psychology*, 10(02), 107–121. <https://doi.org/10.4236/psych.2019.102009>

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). คู่มือหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็ก 3 - 6 ปี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กรมวิชาการ.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). คู่มือความฉลาดทางอารมณ์. สำนักงานพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 (ฉบับที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2549). กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- เกริก ยุ้นพันธ์. (2543). การเล่นเกม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- คมเพชร ชัดวรศุกกุล. (2546). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: แสงรุ่ง การพิมพ์.
- ชลิดา ชวนานนท์. (2552). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (กศ.ม.). มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา, นครราชสีมา.
- ฐิติพร คล้ายพันธ์. (2538). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดลำนาย,
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2549). การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Vol. 2). สำนักพิมพ์นิตินัยจำกัด.
- นิตยา วิเศษพานิช. (2546). การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่3โรงเรียนบ้านปงสนก จังหวัดลำปาง. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, 10.
- มกาน บุญเรือง. (2525). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. ชลบุรี: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา.
- เยาวพา เดชคุปต์. (2542). การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอบี กราฟฟิกส์ดีไซน์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. หน้า 5 เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก 30 เมษายน 2562.

- วารุณี นวลจันทร์. (2539). ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. *ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร., 12.
- วิภามาศ เมืองคู่. (2542). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่*.
- วิภาวดี เกียรติอัชฌาสัย. (2542). เปรียบเทียบผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ตามแนวทฤษฎีของโรเจอร์และกิจกรรมกลุ่มที่มีต่ออัตมโนทัศน์ ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (*วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย., 46.
- ศรีกัญญัสสร หาคูณ. (2560). *ความรู้เบื้องต้นทางการศึกษาปฐมวัย : 15 เรื่องที่ควรรู้* (Vol. 3). โรงพิมพ์มหาวิทยาราชภัฏมหาสารคาม.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2553). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย* (Vol. 9). essay, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมนึก เหลืองอ่อน. (2549). การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ช่วงชั้นที่3. *ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ)*. เชียงใหม่:บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่., 9.
- สิทธิชัย ลายเสมา. (2557). ระบบการเรียนรู้ร่วมกันด้วยทีมเสมือนจริงในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบกวีวันตภาพโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน. *วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*.
- สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2553).การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนดุสิต
- อารี รังสินันท์. (2532). *ความคิดสร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.
- อารี พันธุ์มณี. (2540). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ข้าวฟ่าง., 6.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
และหนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจแบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

และกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริเดช พานิชุทธิ์

อาจารย์ประจำ ภาควิชาจิตวิทยา

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อาจารย์ ดร.สุชนันท์ บัณเฑาะพุก

อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล

อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา

การศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ อว 8718/585

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

11 เมษายน 2567

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เนื่องด้วย นางสาวภัทราวดี ภูมิ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และรองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริเดช พายุฤทธิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสอบถาม และ 2) โปรแกรม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติขอความเห็นชอบบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวภัทราวดี ภูมิ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 342 6366

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/493

วันที่ 11 เมษายน 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวภัทราวดี ภูมิ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และรองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และอาจารย์ ดร.สุชนันท์ บัณธนันท์กุล เป็นผู้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสอบถาม และ 2) โปรแกรม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 086 342 6366

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวภัทราวดี ภูมิ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
และหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว 8718/578

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

11 เมษายน 2567

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

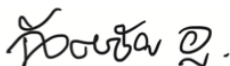
เรียน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน [REDACTED]

เนื่องด้วย นางสาวภัทราวดี ภูมิ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิถีการเชิงสร้างสรรค์” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.มนทิรา จารูเพ็ง และรองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลข รับรอง : SWUEC- 672001

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถาม 2) แบบวัดสมรรถนะของเด็กปฐมวัย และ 3) กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิถีการเชิงสร้างสรรค์ กับ 1) นักเรียนระดับอนุบาล ชั้นปีที่ 1 -3 จำนวน 90 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนเมษายน 2567 ถึงเดือนพฤษภาคม 2567 และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาตเผยแพร่ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 342 6366

AF19-03-03.1
August, 2023

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

ชื่อโครงการวิจัย : การเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มบนฐานวิชาการเชิงสร้างสรรค์

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวภัทราวดี ภูมิ

หน่วยงานต้นสังกัด : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หมายเลขรับรองโครงการวิจัย : SWUEC-672001

รายการเอกสารที่รับรอง :

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณา	ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 12 มกราคม 2567
2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2566
3. เอกสารข้อมูลและขอความยินยอมสำหรับอาสาสมัคร	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2566
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2566
5. ประวัติผู้วิจัย	

ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยยึดหลักเกณฑ์ตาม Declaration of Helsinki, Belmont Report, International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP), International Guidelines for Human Research ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิจัยนี้ได้

วันที่รับรอง : 22 กุมภาพันธ์ 2567

วันที่หมดอายุ : 21 กุมภาพันธ์ 2568

(ลงชื่อ).....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ชุดสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (ชุดที่ 2)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วยจริยธรรมและมาตรฐานการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาคารนวัตกรรม ศ.ดร.สาโรช บัวศรี ชั้น 17

โทร. (02) 6495000 ต่อ 17503, 17506 โทรสาร (02) 2042590

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
2. ค่าดัชนีความสอดคล้องของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

หลักเกณฑ์การตรวจสอบค่า IOC

การวิเคราะห์เครื่องมือ (แบบวัด) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบวัดการวิจัย IOC คือ ค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดหรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) แล้วประเมินผลเครื่องมือ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$\text{สูตรการหาค่า IOC} = \frac{\Sigma R}{N}$$

โดยกำหนดให้

IOC = ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

ΣR = ผลรวมของคะแนนการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนกรรมการผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ตาราง 8 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

ข้อที่	เนื้อหา	ผลการ ประเมินโดย ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผล ประเมิน
		1	2	3		
1	เด็กสามารถบอกอารมณ์ของตนเองได้	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
2	เด็กสามารถบอกความรู้สึกทางบวกเกี่ยวกับตนเองได้	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
3	เด็กรู้จักภาษากายที่แสดงถึงอารมณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษาท่าทางและน้ำเสียง	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
4	เด็กสามารถบอกสาเหตุของการเกิดอารมณ์ต่าง ๆ ของตนเองได้	1	0	1	0.67	นำไปใช้ได้
5	เด็กรับรู้ได้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นได้ว่ารู้สึกอย่างไร	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
6	เด็กสามารถรู้ว่าอารมณ์ของตนเองส่งผลกระทบต่อผู้อื่น (เพื่อน ครู พ่อแม่)	0	1	1	0.67	นำไปใช้ได้
7	เด็กสามารถรับรู้อารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ	0	1	1	0.67	นำไปใช้ได้
8	เด็กสามารถนึกถึงผลที่จะตามมาจากการแสดงอารมณ์ของตนเอง	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
9	เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้เมื่อรู้สึกไม่พอใจหรือโกรธ	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
10	เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้เมื่อรู้สึกดีใจหรือตื่นเต้น	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
11	เด็กรู้จักการอดทนและรอคอย	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
12	เด็กสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์โดยไม่ทำให้เพื่อนไม่พอใจหรืออึดอัดใจ	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
13	เด็กสามารถจัดการอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นได้	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	เนื้อหา	ผลการประเมิน โดย ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผล ประเมิน
		1	2	3		
14	เด็กสามารถหาวิธีที่เหมาะสมจัดการกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
15	เด็กสามารถปรับตัวและยอมรับข้อดีของเพื่อน	1	1	0	0.67	นำไปใช้ได้
16	เด็กสามารถยอมรับเพื่อนที่มีความแตกต่างจากตนเอง	1	1	0	0.67	นำไปใช้ได้
17	เด็กรู้จักการแบ่งสิ่งของหรือขนมให้กับเพื่อนในห้อง	0	1	1	0.67	นำไปใช้ได้
18	เด็กมีสมาธิกับกิจกรรมที่กำลังทำอยู่	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
19	เด็กมีทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิตทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน	1	1	0	0.67	นำไปใช้ได้
20	เด็กขอความช่วยเหลือเพื่อน ๆ ในห้องหรือผู้อื่น	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
21	เด็กสามารถพูดคุยทักทายกับผู้อื่น	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
22	เด็กมีสภาวะอารมณ์ที่ดีและไม่มีการแสดงออกที่สะท้อนถึงปัญหาทางอารมณ์	1	1	0	0.67	นำไปใช้ได้
23	เด็กมีความสุขกับกิจกรรมที่ทำหรือการเรียน	1	1	1	1.00	นำไปใช้ได้
24	เด็กรับรู้ตนเองในด้านบวกและรับรู้คุณค่าในตนเอง	1	1	0	0.67	นำไปใช้ได้
25	เด็กมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในตนเอง	1	1	0	0.67	นำไปใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.992

ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ (IOC) 0.868

ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนา
สมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

ครั้งที่	ด้านการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผลประเมิน
		1	2	3		
1	การสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างกัน					
	ระยะเวลา	1	1	1	1.00	ผ่าน
	วัตถุประสงค์	1	1	0	0.67	ผ่าน
	แนวคิด	1	1	1	1.00	ผ่าน
	เทคนิค	1	1	1	1.00	ผ่าน
	สื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	ผ่าน
	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	1	0	1	0.67	ผ่าน
	การประเมินผล	1	1	1	1.00	ผ่าน
2	ด้านการรู้จักตนเอง					
	ระยะเวลา	1	1	1	1.00	ผ่าน
	วัตถุประสงค์	1	1	0	0.67	ผ่าน
	แนวคิด	1	1	1	1.00	ผ่าน
	เทคนิค	1	1	1	1.00	ผ่าน
	สื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	ผ่าน
	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	1	0	1	0.67	ผ่าน
	การประเมินผล	1	1	1	1.00	ผ่าน
3	ด้านการรู้จักตนเอง					
	ระยะเวลา	1	1	1	1.00	ผ่าน
	วัตถุประสงค์	1	1	0	0.67	ผ่าน
	แนวคิด	1	1	1	1.00	ผ่าน
	เทคนิค	1	1	1	1.00	ผ่าน
	สื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	ผ่าน
	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	1	0	1	0.67	ผ่าน
	การประเมินผล	1	1	1	1.00	ผ่าน

ตาราง 9 (ต่อ)

ครั้งที่	ด้านการประเมิน	ผลการประเมิน			ค่า IOC	ผลประเมิน
		โดย				
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		1	2	3		
4	ด้านการควบคุมตนเอง					
	ระยะเวลา	1	1	1	1.00	ผ่าน
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ผ่าน
	แนวคิด	1	1	1	1.00	ผ่าน
	เทคนิค	1	1	1	1.00	ผ่าน
	สื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	ผ่าน
	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	1	0	1	0.67	ผ่าน
	การประเมินผล	1	1	1	1.00	ผ่าน
5	ด้านการควบคุมตนเอง					
	ระยะเวลา	1	1	1	1.00	ผ่าน
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ผ่าน
	แนวคิด	1	1	1	1.00	ผ่าน
	เทคนิค	1	1	1	1.00	ผ่าน
	สื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	ผ่าน
	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	1	0	1	0.67	ผ่าน
	การประเมินผล	1	1	1	1.00	ผ่าน
6	ด้านความผาสุก					
	ระยะเวลา	1	1	1	1.00	ผ่าน
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ผ่าน
	แนวคิด	1	1	1	1.00	ผ่าน
	เทคนิค	1	1	1	1.00	ผ่าน
	สื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	ผ่าน
	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	1	0	1	0.67	ผ่าน
	การประเมินผล	1	1	1	1.00	ผ่าน

ตาราง 9 (ต่อ)

ครั้งที่	ด้านการประเมิน	ผลการประเมิน			ค่า IOC	ผลประเมิน
		โดย				
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		1	2	3		
7	ขั้นสรุปและจบการทำกิจกรรม					
	ระยะเวลา	1	1	1	1.00	ผ่าน
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1.00	ผ่าน
	แนวคิด	1	1	1	1.00	ผ่าน
	เทคนิค	1	1	1	1.00	ผ่าน
	สื่อและอุปกรณ์	1	1	1	1.00	ผ่าน
	ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม	1	0	1	0.67	ผ่าน
	การประเมินผล	1	1	1	1.00	ผ่าน

ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ (IOC) 0.933

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาใส่ข้อมูลตามที่ระบุให้ดังต่อไปนี้

ชื่อ (นามสมมติ) นามสกุล

อายุ ปี เพศ

ระดับชั้น อนุบาลปีที่

ส่วนที่ 2 : แบบวัดสมรรถนะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจงในการตอบแบบวัด กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วระบุให้ตรงกับความคิดเห็นของตนเอง

โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือเพียงช่องเดียว

เกณฑ์ในการเลือกตอบคำถาม มีดังนี้

ไม่เคย	หมายถึง เด็กไม่เคยแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้นเลย
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง เด็กจะแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้นนาน ๆ ที่
บางครั้ง	หมายถึง เด็กจะแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้นเป็นบางครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง เด็กจะแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้นบ่อย
เป็นประจำ	หมายถึง เด็กจะแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ

รายการ	ไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
ด้านการรู้จักตนเอง Awareness					
1. เด็กสามารถบอกอารมณ์ของตนเองได้					
2. เด็กสามารถบอกความรู้สึกทางบวกเกี่ยวกับตนเองได้					
3. เด็กรู้จักภาษากายที่แสดงถึงอารมณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษาท่าทางและน้ำเสียง					
4. เด็กสามารถบอกสาเหตุของการเกิดอารมณ์ต่าง ๆ ของตนเองได้					

รายการ	ไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
5. เด็กรับรู้ได้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นได้ว่ารู้สึกอย่างไร					
6. เด็กสามารถรู้ว่ามีอารมณ์ของตนเองส่งผลกระทบต่อผู้อื่น (เพื่อน ครู พ่อแม่)					
ด้านการควบคุมตนเอง Regulation					
7. เด็กสามารถรับรู้อารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ					
8. เด็กสามารถนึกถึงผลที่จะตามมาจากการแสดงอารมณ์ของตนเอง					
9. เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้เมื่อรู้สึกไม่พอใจหรือโกรธ					
10. เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้เมื่อรู้สึกดีใจหรือตื่นเต้น					
11. เด็กรู้จักการอดทนและรอคอย					
12. เด็กสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์โดยไม่ทำให้เพื่อนไม่พอใจหรืออึดอัดใจ					
13. เด็กสามารถจัดการอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นได้					
14. เด็กสามารถหาวิธีที่เหมาะสมจัดการกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้					
15. เด็กสามารถปรับตัวและยอมรับข้อดีของเพื่อน					
16. เด็กสามารถยอมรับเพื่อนที่มีความแตกต่างจากตนเอง					
17. เด็กรู้จักการแบ่งสิ่งของหรือขนมให้กับเพื่อนในห้อง					

รายการ	ไม่เคย	นานๆครั้ง	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
18. เด็กมีสมาธิกับกิจกรรมที่กำลังทำอยู่					
ด้านความผาสุก Wellbeing					
19. เด็กมีทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิตทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน					
20. เด็กชอบช่วยเหลือเพื่อน ๆ ในห้องหรือผู้อื่น					
21. เด็กสามารถพูดคุยทักทายกับผู้อื่น					
22. เด็กมีสภาวะอารมณ์ที่ดีและไม่มี การแสดงออกที่สะท้อนถึงปัญหาทางอารมณ์					
23. เด็กมีความสุขกับกิจกรรมที่ทำหรือการเรียน					
24. เด็กรับรู้ตนเองในด้านบวกและรับรู้คุณค่าในตนเอง					
25. เด็กมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในตนเอง					

ลงชื่อผู้ทำแบบวัดประเมิน

(.....)

สรุปกิจกรรมกลุ่มบนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคเชิงสร้างสรรค์	วัตถุประสงค์
1	เล่าเรื่องตามรูปภาพ	เทคนิคการใช้จินตนาการในการดูภาพและเล่าเรื่อง	5. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ทำกิจกรรมกับเด็กนักเรียนและระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน 6. เพื่อสร้างบรรยากาศในการทำกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้เด็กนักเรียนรู้สึกไว้วางใจและเตรียมพร้อมที่จะร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม 7. เพื่อส่งเสริมการเปิดเผยตนเองและการพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึก 8. เพื่อชี้แจงบทบาทและรายละเอียดในการทำกิจกรรม เช่น ตารางวัน เวลา จำนวนครั้ง ระยะเวลา และวิธีการในการทำกิจกรรมกลุ่มโดยรวม
2	Face your felling. เผชิญหน้ากับความรู้สึกของตนเอง	เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ โดยการใช้กิจกรรมเผชิญหน้ากับความรู้สึก	4. เพื่อส่งเสริมการรับรู้ถึงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มมีความเข้าใจและรับรู้ถึงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ 5. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการบอกอารมณ์และสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ 6. เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ท่าทางและภาษากายในการแสดงอารมณ์และความรู้สึก
3	Color monster อารมณ์นี้คืออะไรนะ?	การวาดรูประบายสี	5. เพื่อส่งเสริมการเข้าใจและแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองผ่านการใช้สี 6. เพื่อให้เด็กนักเรียนในกลุ่มเรียนรู้ เข้าใจ ความรู้สึกของตนเองและการจัดการอารมณ์ 7. เพื่อสร้างความใกล้ชิดและความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม 8. เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดคุยและการแสดงออก

4	นิทานเรื่อง บันปันน้อย ไม่เอาแต่ใจ!	การอ่านนิทาน	5. เพื่อพัฒนาการรับรู้ตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถรู้จักตอบสนองต่อความรู้สึกของ ตนเองได้ดีผ่านการอ่านนิทานเล่มนี้
			6. เพื่อสนับสนุนทักษะการสื่อสารผ่านการทำ กิจกรรมการถาม-ตอบและการตอบกลับ
			7. เพื่อสนับสนุนการคิดในเชิงบวกผ่านการ นำเสนอบทเรียนในนิทาน
			8. เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีผ่านการสรุปและการ แนะนำให้กลับไปทำในชีวิตประจำวัน
5	"การสร้าง แผนภูมิแสดง อารมณ์" How do you feel?	เทคนิคเชิง สร้างสรรค์โดยการ สร้างแผนภูมิแสดง อารมณ์	4. เพื่อสนับสนุนทักษะการควบคุมอารมณ์ตนเอง ในเด็กในสถานการณ์ต่าง ๆ
			5. เพื่อส่งเสริมการปรับตัวของเด็กให้เข้ากับ สถานการณ์และการจัดการอารมณ์ทางลบ อย่างมีประสิทธิภาพ
			6. เพื่อสนับสนุนทักษะการมองด้านดีของผู้อื่นและ การยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น
6	BUBBLE POWER	เทคนิคเชิง สร้างสรรค์ โดยใช้ เทคนิคการเล่นเป่า ฟองสบู่	5. ส่งเสริมการมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อน ผูกทักษะการ พูดคุยและการแบ่งปันความรู้สึกที่ดี
			6. ส่งเสริมการช่วยเหลือผู้อื่นผ่านทาง การพูดคุย เกี่ยวกับการช่วยเหลือและพฤติกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อผู้อื่น
			7. ส่งเสริมการเห็นคุณค่าของตนเองผ่านการ นำเสนอคุณลักษณะที่ดีของตนเอง
			8. พัฒนาความมั่นใจ การแสดงความรู้สึก คุณลักษณะที่ดีและความสามารถของตนเอง
7	อารมณ์นี้ฉัน เคยมีตอน ไหนนะ	บอร์ดเกม	5. ส่งเสริมการมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อน ผูกทักษะการ พูดคุยและการแบ่งปันความรู้สึกที่ดี
			6. สนับสนุนความเข้าใจเกี่ยวกับความสุขและ ความผาสุกที่เด็กนักเรียนจะได้รับในการ ตระหนักถึงสถานะอารมณ์และความสุขของ

			ตนเอง และเรียนรู้ว่าบางครั้งความสุขมีที่มาจากกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่เล็ก ๆ น้อย ๆ
			7. ส่งเสริมการเห็นคุณค่าของตนเองผ่านการนำเสนอคุณลักษณะที่ดีของตนเอง
			8. พัฒนาความมั่นใจ การแสดงความรู้สึกคุณลักษณะที่ดีและความสามารถของตนเอง
8	การเล่นทำบทบาทในโรงพยาบาล (role play)	การเล่นบทบาทสมมติ	5. เพื่อฝึกการบอกอารมณ์ของตนเองและสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นได้ว่ารู้สึกอย่างไร 6. เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มทดลองสามารถทบทวนสิ่งที่ได้รับจากทำกิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์บนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์ 7. เพื่อประเมินความพัฒนาการการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของสมาชิกในกลุ่มทดลองว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด 8. เพื่อสรุปเนื้อหาความรู้ทั้งหมดที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

กิจกรรมครั้งที่ 1

ชื่อกิจกรรม เล่าเรื่องตามรูปภาพ (Senn, 2017)

หัวข้อ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ระยะเวลา 30 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ทำกิจกรรมกับเด็กนักเรียนและระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน
2. เพื่อสร้างบรรยากาศในการทำกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้เด็กนักเรียนรู้สึกไว้วางใจและเตรียมพร้อมที่จะร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม
3. เพื่อส่งเสริมการเปิดเผยตนเองและการพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึก
4. เพื่อชี้แจงบทบาทและรายละเอียดในการทำกิจกรรม เช่น ตารางวัน เวลา จำนวนครั้ง ระยะเวลา และวิธีการในการทำกิจกรรมกลุ่มโดยรวม

แนวคิด

การเริ่มทำกิจกรรมกลุ่มสำหรับเด็กปฐมวัยเริ่มต้นด้วยกระบวนการปฐมนิเทศที่สนับสนุนให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย การสร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจระหว่างเด็กๆ ในกลุ่มผ่านกิจกรรมกลุ่มช่วยให้เด็กๆ สามารถแบ่งปันประสบการณ์และความรู้กันได้อย่างเต็มที่ และยังสร้างพื้นที่ที่เด็กๆ สามารถแบ่งปันความคิดเห็น และทำให้เด็กๆ ได้รับการเข้าใจจากผู้วิจัย การเปิดเผยตนเองและรับฟังอย่างเต็มที่ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความไว้วางใจระหว่างเด็กและผู้วิจัย การให้โอกาสให้เด็กทั้งหมดมีส่วนร่วมในการแบ่งปันและเล่าเรื่องราวของตนเองช่วยเปิดโอกาสให้เด็กได้รับความเข้าใจจากผู้วิจัย และทำให้เด็กๆ รู้ว่าพวกเขาได้รับการฟังและเข้าใจอย่างแท้จริง

เทคนิคที่ใช้

เทคนิคการใช้จินตนาการในการดูภาพและเล่าเรื่อง (Riquelme & Montero, 2013)

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

รูปภาพ จำนวน 3 รูป

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ผู้นำกิจกรรมเพื่อให้เด็กนักเรียนนั่งเป็นวงกลมเพื่อที่จะมองเห็นกันและมีการสื่อสารที่ดีหลังจากนั้นต้อนรับและทักทายเด็กนักเรียน
2. ผู้นำกิจกรรมแนะนำตัวเองด้วยชื่อเล่นและกิจกรรมที่ชอบทำในเวลาว่างเพื่อสร้างความคุ้นเคยและความรู้จัก และให้เด็กนักเรียนทำตามโดยให้คนที่สนใจแนะนำตัวก่อน
3. ผู้นำกิจกรรมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้ โดยเป็นการแนะนำตัวและทำความรู้จักกันมากขึ้น
4. ผู้นำกิจกรรมสร้างข้อตกลงร่วมในกลุ่ม เน้นความสำคัญในยอมรับความคิดเห็นที่ต่างกันของเพื่อน รับฟังเมื่อเวลาเพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็น ยกมือขึ้นก่อนจะถามคำถามและให้สมาชิกปฏิบัติตามข้อตกลง
5. ผู้นำกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้ถามคำถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้

ขั้นดำเนินการ

1. หลังจากพูดคุยกันเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้นำกิจกรรมเริ่มโชว์รูปภาพที่เตรียมไว้และถามคำถามกับเด็กนักเรียนในกลุ่มทีละคน โดยเริ่มจากถามความสนใจในการเริ่มตอบ
2. โดยเริ่มจาก การชักชวนให้เด็กมองภาพ “ครูอยากชวนให้พวกเรา ลองมองดูภาพนี้ พอดูแล้วขอให้เราลองค่อย ๆ คิด แล้วครูจะสอบถามว่าใครเห็นอะไรในภาพนี้บ้าง”
3. ผู้นำกิจกรรมให้เด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองเล่าเรื่องผ่านภาพที่เห็น เพื่อส่งเสริมการเล่าเรื่องและการเข้าใจรับรู้ในมุมมองของเด็กนักเรียนผ่านภาพที่เห็น

ภาพที่ 1: ห้องเรียน

คำถาม

"เกิดอะไรขึ้นในห้องเรียนนี้?"

"นักเรียนคิดว่านักเรียนคนไหนเหมือนตัวเองมากที่สุด?"

"นักเรียนชอบที่จะนั่งที่ไหนในห้องเรียนนี้?"

"มีอะไรที่ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกในการเรียน?"

ภาพที่ 2 : การพักผ่อน สနามเด็กเล่น

คำถาม

"เกิดอะไรขึ้นในภาพนี้?"

"นักเรียนจะเพิ่มตัวเองเข้าไปที่ไหนในภาพนี้"

ภาพที่ 3: บ้าน

คำถาม

"ครูอยากให้นักเรียนช่วยเล่าเรื่องเกี่ยวกับภาพที่เห็นนี้ได้ไหมคะ? ว่านักเรียนคิดว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างในภาพนี้ หรือมีอะไรที่สามารถเกิดขึ้นได้ในภาพนี้"

"นักเรียนสามารถเล่าเรื่องเพิ่มเติมลงไปในภาพนี้ได้ไหมคะ มีใครอยากเล่าเพิ่มเติมได้ไหมคะ?"

4. ในช่วงระหว่างการทำกิจกรรม ผู้นำกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนในกลุ่มแต่ละคนสามารถสอบถามหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ เพื่อส่งเสริมให้ได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ความคิดสร้างสรรค์และกล้าพูดคุยเปิดเผยตนเองมากขึ้น

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกิจกรรมชวนเด็กนักเรียนพูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับในวันนี้
2. ผู้นำกิจกรรมทบทวนกับสิ่งที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ โดยทบทวนการทำความรู้จัก ชื่อ นักเรียนทุกคน เพื่อแสดงถึงความใส่ใจและสร้างความสัมพันธ์กับเด็กนักเรียน
3. ผู้นำกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้สอบถามเพิ่มเติม
4. ผู้นำกิจกรรมกล่าวขอบคุณที่เด็กนักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้นำกิจกรรมสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนในระหว่างกิจกรรมว่ามีการตอบสนองในการตอบคำถาม มีความสนใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือไม่
2. ผู้นำกิจกรรมสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนในกลุ่มมีการถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือไม่และมีการกล้าพูดคุยกเปิดเผยตนเองมากน้อยเพียงใด

กิจกรรมครั้งที่ 2

ชื่อกิจกรรม FACE YOUR FEELING เฝื่อนหน้ากับความรู้สึกของคุณ (Senn, 2017)

หัวข้อ ด้านการรู้จักตัวเอง self-awareness

ระยะเวลา 30 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการรับรู้ถึงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มมีความเข้าใจ และรับรู้ถึงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการบอกอารมณ์และสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ
3. เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ท่าทางและภาษากายในการแสดงอารมณ์และความรู้สึก

แนวคิด

แนวคิดของกิจกรรมนี้สอดคล้องกับการรู้จักตนเองโดยเน้นการให้รู้ถึงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองอย่างชัดเจน ซึ่งช่วยส่งเสริมการรับรู้ถึงการตอบสนองทางอารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ และเรียนรู้วิธีการแสดงออกเป็นอย่างดีที่ตนเองต้องการ การให้เด็กทดลองแสดงความรู้สึกผ่านใบหน้าจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ถึงภาพรวมของการแสดงอารมณ์และเข้าใจว่า

หน้าตาของตนเองสามารถสื่อถึงอารมณ์ต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และยังช่วยให้เด็กได้ฝึกการคาดการณ์ผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการแสดงอารมณ์ ซึ่งส่งผลให้พัฒนาความคิดและความเข้าใจในมุมมองของอารมณ์และพฤติกรรม ทำให้เด็กเข้าใจถึงความหลากหลายของความรู้สึกและการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ กิจกรรมนี้ยังช่วยในการฝึกทักษะการติดต่อสังคม โดยการแสดงอารมณ์และตอบสนองต่อความรู้สึกของผู้อื่น

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. กระดาษ
2. รูปภาพของเด็กที่มีใบหน้าที่แตกต่างกัน

เทคนิคที่ใช้

เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ โดยการใช้กิจกรรมเผชิญหน้ากับความรู้สึก

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ผู้นำกิจกรรมกล่าวทักทายเด็กนักเรียนและทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมาถึงการทำความรู้จักกันและทบทวนข้อตกลงร่วมในกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นที่ต่างกันของเพื่อน รับฟังเมื่อเวลาเพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็น ยกมือขึ้นก่อนจะถามคำถาม
2. ผู้นำกิจกรรมให้เด็กนักเรียนนั่งเป็นวงกลมเพื่อให้สามารถมองเห็นกันและสื่อสารกันได้ทั่วถึง
3. ผู้นำกิจกรรมเล่าถึงกิจกรรมที่จำทำในวันนี้ โดยเริ่มจากการ ถามคำถาม “ครูอยากทราบว่านักเรียนคนไหนที่รู้จักคำว่าดีใจ โกรธ เสียใจ บ้าง? และนักเรียนคนไหนสามารถแสดงท่าทางในอารมณ์นั้นได้บ้าง?” จากนั้น ผู้นำกิจกรรมจะสอบถามต่อถึงอารมณ์ที่เด็กนักเรียนรู้จักมากขึ้น เช่น “และมีนักเรียนคนไหนสามารถบอกได้ถึงอารมณ์อื่นนอกจากที่เราได้พูดถึงไปแล้วบ้างคะ?”

ขั้นดำเนินการ

1. จากนั้นผู้นำกิจกรรมชักชวนเด็กนักเรียนในกลุ่มแสดงสีหน้าอารมณ์ต่างๆที่เด็กรู้เบื้องต้น อาจจะเป็นตัวอย่างแสดงความรู้สึกโดยใช้ลักษณะต่างๆของใบหน้า เช่น การขี้หัว การจ้องมองตา ริ้วรอยบนใบหน้า การเอียงศีรษะและลักษณะปาก
2. ผู้นำกิจกรรมอธิบายให้เด็กนักเรียนทราบว่าใบหน้าเราสามารถแสดงความรู้สึกได้หลายแบบพร้อมแสดงรูปภาพประกอบที่เตรียมมา
3. ผู้นำกิจกรรมให้กระจกเงากับเด็กนักเรียนในกลุ่มทุกคนเพื่อให้แสดงสีหน้าต่างๆตามตัวอย่างและมองในกระจกเพื่อดูลักษณะใบหน้าของตนเอง
4. ผู้นำกิจกรรมยกตัวอย่างสถานการณ์ความรู้สึก เช่น รู้สึกโกรธ รู้สึกตื่นเต้นและให้เด็กนักเรียนในกลุ่มแสดงสีหน้าตามอารมณ์ความรู้สึก ส่องผ่านกระจกเงาที่ได้แจกไป
5. ผู้นำกิจกรรมให้เด็กนักเรียนในกลุ่มแต่ละคนแสดงอารมณ์สีหน้าความรู้สึกตามท่าทางที่ได้ฝึกทำ โดยให้เด็กนักเรียนในกลุ่มคนอื่นคาดเดาจากสิ่งที่เห็น แสดงความคิดเห็นและหลังจากนั้นให้คนที่แสดงสีหน้านั้นอธิบายความรู้สึกของตนให้ฟัง
6. ผู้วิจัยจะชักชวนสมาชิกในกลุ่มทำความเข้าใจการแสดงอารมณ์และสามารถบอกถึงความรู้สึกของตนเองได้อย่างชัดเจน

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกิจกรรมทำการประเมินโดยให้เด็กนักเรียนในกลุ่มแต่ละคนแสดงอารมณ์สีหน้าความรู้สึกตามท่าทางที่ได้ฝึกทำ โดยให้เด็กนักเรียนในกลุ่มคนอื่นคาดเดาจากสิ่งที่เห็น และหลังจากนั้นให้คนที่แสดงสีหน้านั้นอธิบายความรู้สึกของตนให้ฟัง(ผู้นำกิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจในระหว่างทำกิจกรรมและตรวจสอบความถูกต้องจากการที่เด็กนักเรียนคนอื่นในกลุ่มตอบคำถามนั้น)
2. ผู้นำกิจกรรมสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับและให้ความสำคัญของการเข้าใจและสื่อสารอารมณ์อย่างถูกต้อง
3. ผู้นำกิจกรรมชักชวนเด็กนักเรียนพูดคุยและทบทวนการแสดงอารมณ์ผ่านใบหน้าที่ได้เรียนรู้ในครั้งนี้
4. ผู้นำกิจกรรมกล่าวลาและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้นำกิจกรรมสังเกตและตรวจสอบการเข้าใจและความสามารถในการแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามที่ถูกแนะนำในกิจกรรมหรือไม่
2. ผู้นำกิจกรรมสังเกตและตรวจสอบว่าเด็กนักเรียนสามารถให้คำอธิบายเกี่ยวกับการแสดงอารมณ์ได้อย่างชัดเจนหรือไม่
3. ผู้นำกิจกรรมสังเกตการเข้าใจของเด็กนักเรียนเกี่ยวกับอารมณ์ของผู้อื่นได้มากน้อยแค่ไหน
4. ผู้นำกิจกรรมบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการตอบสนองของเด็กนักเรียนต่อกิจกรรม คำถามที่ถูกต้อง และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในตอนสนทนา การบันทึกนี้จะช่วยในการวิเคราะห์พฤติกรรมและความเข้าใจของเด็กนักเรียนในกลุ่มทดลอง

กิจกรรมครั้งที่ 3

ชื่อกิจกรรม Color monster อารมณ์นี้คืออะไรนะ? (Llenas & ประพันธ์กานต์, 2022)

หัวข้อ ด้านการรู้จักตัวเอง self-awareness

ระยะเวลา 30 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการเข้าใจและแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองผ่านการใช้สี
2. เพื่อให้เด็กนักเรียนในกลุ่มเรียนรู้ เข้าใจความรู้สึกของตนเองและการจัดการอารมณ์
3. เพื่อสร้างความใกล้ชิดและความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม
4. เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดคุยและการแสดงออก

แนวคิด

กิจกรรมการวาดรูประบายสี (Geldard et al., 2009) จากนิทาน "Color Monster อารมณ์นี้สีอะไรนะ?" ออกแบบเพื่อสนับสนุนการรับรู้ทางอารมณ์ของเด็ก เด็กมีโอกาสสร้างรูปภาพที่แสดงถึงความรู้สึกของตนเองผ่านการเลือกสีที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมนี้ช่วยในการแสดงท่าทางและภาษา กายที่สื่อถึงอารมณ์ การเชื่อมโยงกับตัวละครในนิทานและการพูดคุยเกี่ยวกับภาพที่วาดเป็นโอกาสในการแบ่งปันความรู้สึกและความเข้าใจต่อตนเองและยังได้รับการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. นิทาน เรื่อง อารมณ์นี้สีอะไรนะ
2. กระดาษหรือการ์ดสีต่าง ๆ ขนาด เอสี่
3. สีน้ำ สีไม้
4. ปากกา ดินสอ

เทคนิคที่ใช้

1. การอ่านนิทาน (Ekerim-Akbulut et al., 2019)
2. การวาดรูป ระบายสี (Geldard et al., 2009)

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ผู้นำกิจกรรมกล่าวทักทายเด็กนักเรียนและทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมาถึงการแสดงอารมณ์ผ่านสีหน้าท่าทาง
2. ผู้นำกิจกรรมทบทวนข้อตกลงร่วมในกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นที่ต่างกันของเพื่อน รับฟังเมื่อเวลาเพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็น ยกมือขึ้นก่อนจะถามคำถาม
3. ผู้นำกิจกรรมเล่าถึงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้เกี่ยวกับสีที่สอดคล้องกับอารมณ์ โดยเริ่มถามคำถามว่า “นักเรียนคนไหนรู้จักนิทานเรื่อง อารมณ์นี้สีอะไรนะ? บ้างคะ” “มีใครเคยอ่านมาก่อนหน้านี้ไหม?” แล้วถ้าเคย “สามารถเล่าให้ฟังได้ไหมว่าเรื่องนี้เกี่ยวกับอะไร?” ถ้าไม่เคย “เราจะมาลองทายกันสิว่าในเรื่องนี้จะเกี่ยวกับสัตว์ประหลาดที่มีอยู่บนหน้าปกของนิทานเรื่องนี้อย่างไร?”

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกิจกรรมเริ่มอ่านหนังสือ “The Color Monster อารมณ์นี้สีอะไรนะ?” พร้อมกับการให้เด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองสามารถถามเพิ่มเติมและตอบคำถามในระหว่างการเล่าเรื่อง เช่น นักเรียนคิดว่าสัตว์ประหลาดสีแดงแสดงถึงอารมณ์อะไร

2. ผู้นำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเด็กนักเรียนในกลุ่มทดลอง โดยให้เด็กนักเรียนคิดว่าตนเองคือสัตว์ประหลาดสีอะไร
3. ผู้นำกิจกรรมให้เด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองเลือกวัสดุที่จะนำมาใช้สร้างสัตว์ประหลาดตามสีและความรู้สึกของตนเอง เด็กนักเรียนสามารถวาดหรือตัดแผ่นกระดาษสีต่าง ๆ ได้(เช่น สีแดงสำหรับความโกรธ สีน้ำเงินสำหรับความเศร้า) และวาดสีหน้าอารมณ์ตามตัวละครนั้นด้วย
4. ให้เด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองพูดคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับรูปที่วาดและอธิบายว่าทำไมถึงเลือกใช้สีนั้น ๆ โดยเด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองคนอื่นสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับรูปภาพนั้นได้เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
5. ผู้นำกิจกรรมทำการประเมินโดยให้เด็กนักเรียนนำผลงานของตนมานำเสนอและอธิบายความหมายของแต่ละสีและทำไมถึงเลือกใช้สีนั้นเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดคุยและการแสดงออก

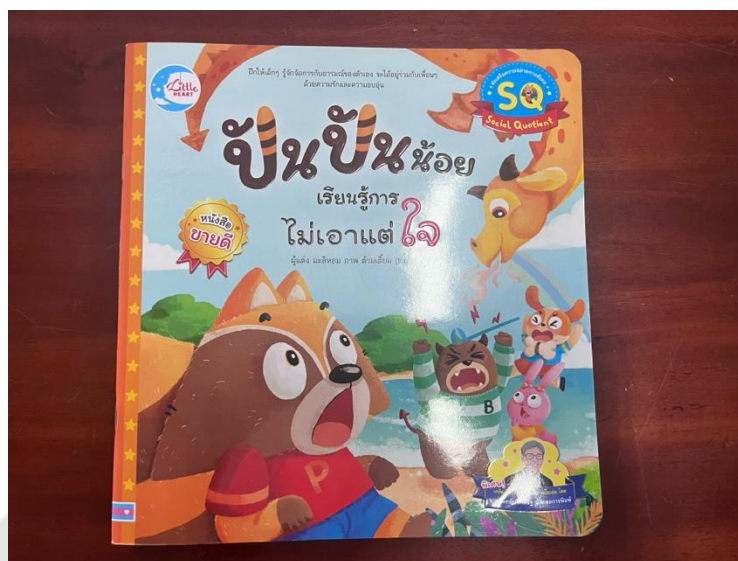
ขั้นสรุป

1. ผู้นำกิจกรรมสรุปการเรียนรู้และสิ่งที่ได้รับจากนิทานเรื่องนี้
2. ผู้นำกิจกรรมทบทวนเกี่ยวกับอารมณ์และสีที่สอดคล้องกันตามนิทานที่อ่านไป
3. ผู้นำกิจกรรมกล่าวลาและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้นำกิจกรรมประเมินเด็กนักเรียนในกลุ่มจากการทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับนิทานที่ใช้
2. ผู้นำกิจกรรมสังเกตจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการตอบสนองของเด็กนักเรียนต่อนิทานที่อ่านและผลงานของผู้อื่นที่นำเสนอ

กิจกรรมครั้งที่ 4

ชื่อกิจกรรม ฟังนิทานส่งเสริมความฉลาดทางสังคม เรื่อง ปันปันน้อย ไม่เอาแต่ใจ (2021). (Vol. 1).

ลิตเติลฮาร์ท/Little Heart.

หัวข้อ ด้านการควบคุมตัวเอง self-regulation

ระยะเวลา 30 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการรับรู้ตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถรู้จักการจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง
2. เพื่อสนับสนุนทักษะการสื่อสารผ่านการทำกิจกรรมการถาม-ตอบและการตอบกลับโดยเด็กนักเรียนในกลุ่มจะได้ฝึกทักษะการสื่อสารและการรับฟัง
3. เพื่อสนับสนุนการคิดในเชิงบวกผ่านการนำเสนอบทเรียนในนิทานโดยเด็กนักเรียนในกลุ่มจะได้รับแรงบันดาลใจในการคิดในเชิงบวกในสถานการณ์ที่แตกต่าง
4. เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีผ่านการฟังนิทานและการนำไปกลับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

แนวคิด

กิจกรรมการอ่านนิทานนี้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดและความรู้ร่วมกัน ผู้ฟังมีโอกาสแบ่งปันวิจารณ์ คำถามและความคิดเห็นที่สะท้อนถึงความเข้าใจและประสบการณ์ที่พวกเขาเองเคยมี การเชื่อมโยงกับตนเองจะทำให้เด็กรู้สึกถึงความเข้าใจและความสัมพันธ์กับเนื้อหาอย่างแท้จริง การตั้งคำถามเชิงสะท้อนให้เด็กคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองและเข้าใจว่าเรื่องราวมีการสัมพันธ์อย่างไรกับความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง โดยเนื้อหาของนิทานมีบทเรียนที่สะท้อนถึงกระบวนการควบคุมอารมณ์ เด็กได้ทำความรู้จักกับตัวละครและสถานการณ์ที่บอกเล่าถึงการควบคุมอารมณ์ของตนเอง นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เด็กนึกถึงประสบการณ์ส่วนตัวของตนเองที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาในนิทานที่ถูกนำเสนอ โดยนิทานส่งเสริมความฉลาดทางสังคม เรื่อง บ้านบันน้อย ไม่เอาแต่ใจ เน้นการสร้างพลังบวกในการคิดของเด็ก และเสริมให้เด็กพัฒนาทักษะการจัดการกับอารมณ์และนำไปปรับใช้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน (Ekerim-Akbulut et al., 2019)

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

หนังสือนิทาน เรื่อง บ้านบันน้อย ไม่เอาแต่ใจ

เทคนิคที่ใช้

การอ่านนิทาน (Ekerim-Akbulut et al., 2019)

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ผู้นำกิจกรรมกล่าวทักทายเด็กนักเรียนและทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมาถึงสี่และอารมณ์ที่สอดคล้องกัน
2. ผู้นำกิจกรรมทบทวนข้อตกลงร่วมในกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นที่ต่างกันของเพื่อน รับฟังเมื่อเวลาเพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็น ยกมือขึ้นก่อนจะถามคำถาม

3. ผู้นำกิจกรรมเกริ่นนำนิทานที่จะเล่าในครั้งนี้อย่างใด โดยถามเด็กนักเรียนเกี่ยวกับอารมณ์โกรธ
“นักเรียนคนไหนเคยโกรธบ้างคะ?” “เวลาโกรธเราจะทำอย่างไร?”

ขั้นตอนการ

1. ผู้นำกิจกรรมอ่านนิทานให้เด็กนักเรียนฟัง
2. ผู้นำกิจกรรมถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานในระหว่างที่ฟังเพื่อให้เด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองได้คิดตามสถานการณ์นั้น
3. ผู้นำกิจกรรมประเมินเด็กนักเรียนโดยซักถามเด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองว่าเคยเกิดสถานการณ์แบบนั้นในชีวิตหรือไม่แล้วทำอย่างไรเมื่อเจอสถานการณ์นั้น

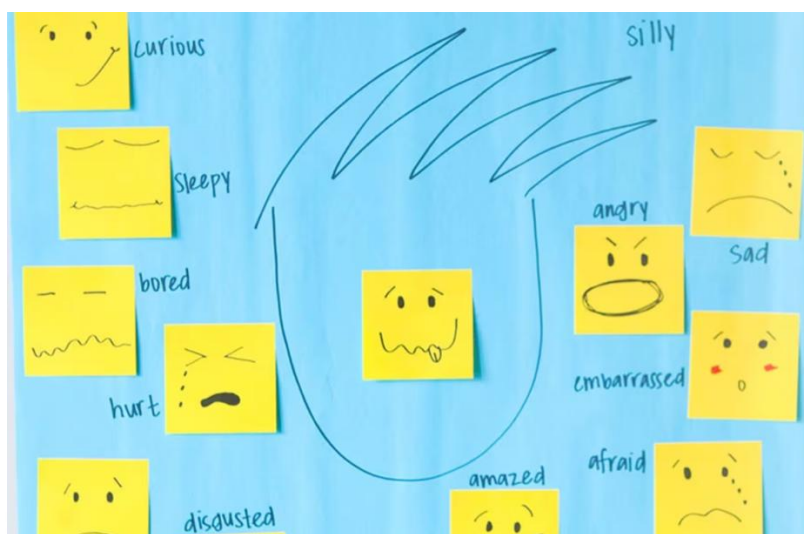
ขั้นสรุป

1. ผู้นำกิจกรรมสรุปเรื่องราวในนิทานให้เด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองฟัง
2. ผู้นำกิจกรรมสรุปสิ่งที่ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3. ผู้นำกิจกรรมแนะนำให้เด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองกลับไปลองทำเมื่อเจอสถานการณ์นั้น
4. ผู้นำกิจกรรมกล่าวลาและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้นำกิจกรรมสังเกตท่าทาง การสื่อสารและการมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองระหว่างการทำกิจกรรม
2. ผู้นำกิจกรรมบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการตอบสนองของเด็กนักเรียนต่อกิจกรรม คำถามที่ถูกต้องและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในตอนสนทนา การบันทึกนี้จะช่วยในการวิเคราะห์พฤติกรรมและความเข้าใจของเด็กนักเรียนในกลุ่มทดลอง

กิจกรรมครั้งที่ 5

ชื่อกิจกรรม : "การสร้างแผนภูมิแสดงอารมณ์" How do you feel? (Post-it, 2022)

หัวข้อ ด้านการควบคุมตัวเอง self-regulation

ระยะเวลา 30 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนทักษะการควบคุมอารมณ์ตนเองในเด็กในสถานการณ์ต่าง ๆ
2. เพื่อส่งเสริมการปรับตัวของเด็กนักเรียนให้เข้ากับสถานการณ์และการจัดการอารมณ์ทางลบอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อสนับสนุนทักษะการมองด้านดีของผู้อื่นและการยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น

แนวคิด

การที่จะพัฒนาทักษะการควบคุมตนเองในเด็กปฐมวัยนั้นจะช่วยให้เด็กสามารถจัดการกับอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้อย่างมีสมดุลและเหมาะสม เช่น การรับรู้อารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ รู้จักปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์โดยไม่ส่งผลให้คนอื่นไม่พอใจหรืออึดอัดใจ โดยการควบคุมตนเองส่งผลดีต่อพฤติกรรม การเรียนรู้และการเข้าสังคมของเด็ก แนวคิดของกิจกรรม "การสร้างแผนภูมิแสดงอารมณ์" เป็นกระบวนการที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะระบุและแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่กำลังพูดถึง โดยใช้สัญลักษณ์และคำอธิบายเพื่อแสดงความรู้สึกและอารมณ์ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องการสื่อสาร กิจกรรมนี้จะให้โอกาสเด็กในการ

สื่อสารอารมณ์ของตนเองอย่างชัดเจน การเชื่อมโยงอารมณ์กับสาเหตุและการประเมินผลที่คาดหวังจากการจัดการอารมณ์นั้น ๆ ในสถานการณ์ที่กำลังพูดถึง

เทคนิคที่ใช้

เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรม การสร้างแผนภูมิแสดงอารมณ์

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. กระดาษโน้ตที่มีกาวอยู่ด้านหลังสามารถติดได้ (Post-it) สีต่างๆ อาจจะใช้สีสอดคล้องกับอารมณ์นั้น
2. ปากกามาร์คเกอร์
3. กระดาษ ขนาด A3 จำนวน 3 แผ่น

ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกิจกรรมกล่าวทักทายเด็กนักเรียนและทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมาถึงนิทานเรื่อง ปันปันน้อยไม่เอาแต่ใจ และชักชวนพูดคุยว่าใครได้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง
2. ผู้นำกิจกรรมทบทวนข้อตกลงร่วมในกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นที่ต่างกันของเพื่อน รับฟังเมื่อเวลาเพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็น ยกมือขึ้นก่อนจะถามคำถาม
3. ผู้นำกิจกรรมเกริ่นนำก่อนเริ่มกิจกรรม โดยสอบถาม อารมณ์และความรู้สึกต่างๆ ที่เจอในแต่ละสถานการณ์ เช่น “สวัสดีคะวันนี้เป็นอย่างไรบ้าง? นักเรียนรู้สึกมีความสุข? เศร้า? เสียใจ? ง่วงนอน?” “เมื่อเช้าตื่นมามาก่อนมาโรงเรียนนักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้างคะ?” อาจจะให้นักเรียนได้แสดงท่าทางบทบาทสมมุติเพิ่มเติมเข้าไปได้เพื่อช่วยต่อการเข้าใจ
4. ผู้นำกิจกรรมอธิบายและแสดงตัวอย่างอารมณ์ต่าง ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การเข้าโรงเรียนใหม่ อาจมีอารมณ์ความเครียดและความตื่นเต้น การขอไปเข้าห้องน้ำอาจจะมีความเขินอาย

ขั้นดำเนินการกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมเริ่มเขียนหัวข้อสถานการณ์ในกระดาษเอสาม เช่น ถ้าเราเล่นของเล่นอยู่แล้วเพื่อนมาขอเล่นด้วย เราจะรู้สึกอย่างไร?

2. ผู้นำกิจกรรมเริ่มชักชวนพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับอารมณ์ที่จะสามารถเกิดขึ้นในสถานการณ์นั้นและให้เด็กๆช่วยกันบอก ช่วยกันแสดงท่าทางบทบาทสมมุติ ช่วยกันวาดรูปอารมณ์ต่างๆลงในกระดาษโน้ตและนำไปติดในกระดาษ
3. ผู้นำกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนและช่วยเด็กวางแผนในการจัดการอารมณ์ที่ไม่พึงพอใจหรือทางลบในสถานการณ์นั้น เช่น ถ้าถ้าเราเล่นของเล่นอยู่แล้วเพื่อนมาขอเล่นด้วย เราจะรู้สึกอย่างไร? และเราจะทำอย่างไรต่อไป
4. ผู้นำกิจกรรมประเมินเด็กนักเรียนจากตอนที่ชักชวนพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับอารมณ์ที่จะสามารถเกิดขึ้นในสถานการณ์นั้น จากการวาดรูปอารมณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ถูกต้องและจากการติดกระดาษโน้ตลงไป

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกิจกรรมสรุปประสบการณ์ที่ได้จากกิจกรรมและทำความเข้าใจถึงอารมณ์สามารถเกิดขึ้นและความสำคัญของการจัดการอารมณ์
2. ผู้นำกิจกรรมให้นักเรียนได้ถามคำถามเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ยกตัวอย่างและตอบคำถามที่เกี่ยวกับการรับรู้และจัดการอารมณ์
3. ผู้นำกิจกรรมกล่าวลาและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้นำกิจกรรมสังเกตและประเมินความเข้าใจในการวาดรูปหน้าหรือสัญลักษณ์ตรงกับอารมณ์ต่างๆ
2. ผู้นำกิจกรรมสังเกตการเลือกใช้สัญลักษณ์และประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงอารมณ์และความคิดวิเคราะห์ในการตั้งคำถามหรือเชื่อมโยงข้อมูลกับสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น
3. ผู้นำกิจกรรมสังเกตการเข้าใจและการสื่อสารอารมณ์ที่ชัดเจนของเด็กนักเรียน บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการตอบสนองของเด็กนักเรียนต่อการทำกิจกรรม

กิจกรรมครั้งที่ 6

ชื่อกิจกรรม "BUBBLE POWER" (Senn, 2017)

หัวข้อ ด้านความผาสุก well-being

ระยะเวลา 30 นาที

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อน ฝึกทักษะการพูดคุยและการแบ่งปันความรู้สึกที่ดี
2. ส่งเสริมการช่วยเหลือผู้อื่นผ่านทาง การพูดคุยเกี่ยวกับการช่วยเหลือและพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
3. ส่งเสริมการเห็นคุณค่าของตนเองผ่านการนำเสนอคุณลักษณะที่ดีของตนเอง
4. พัฒนาความมั่นใจ การแสดงความรู้สึก คุณลักษณะที่ดีและความสามารถของตนเอง

แนวคิด

กิจกรรม "BUBBLE POWER" ถูกออกแบบขึ้นเพื่อสร้างประสบการณ์ที่สนุกสนานสำหรับเด็ก ในการแบ่งปันเรื่องราว ประสบการณ์คุณลักษณะบวกของตนเอง ผ่านทางการเล่นที่เป่าฟองสบู่และการตั้งคำถามที่เตรียมไว้ กิจกรรมนี้ยังให้เด็กแสดงออกถึงความสามารถ ความสามารถที่ดี

และคุณลักษณะที่เชิงบวกของตนเอง พัฒนาความมั่นใจในเด็กและส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม และทักษะการสื่อสารของเด็กได้อย่างเข้าใจง่าย

เทคนิคที่ใช้

เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิคการเล่นเป่าฟองสบู่

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

ที่เป่าฟองสบู่ จำนวน 2 อัน

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ผู้นำกิจกรรมกล่าวทักทายเด็กนักเรียนและทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมาถึงการแสดงอารมณ์และความรู้สึกในสถานการณ์ต่างๆ การรับรู้อารมณ์ของตนเอง
2. ผู้นำกิจกรรมทบทวนข้อตกลงร่วมในกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นที่ต่างกันของเพื่อน รับฟังเมื่อเวลาเพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็น ยกมือขึ้นก่อนจะถามคำถาม
3. ผู้นำกิจกรรมเกริ่นนำก่อนเริ่มกิจกรรม โดยชักชวนพูดคุยในหัวข้อ คุณลักษณะที่ดีคืออะไร? เด็กนักเรียนรู้จักข้อดีอะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่าง เช่น การแบ่งปันขนมให้เพื่อน การช่วยเหลือเพื่อนในเวลาที่เพื่อนต้องการความช่วยเหลือ
4. ผู้นำกิจกรรมอธิบายกิจกรรมที่จะทำในครั้งนี้ ชื่อ "BUBBLE POWER" โดยวิธีการเล่น คือ ให้เด็กนักเรียน ยืนจับมือกันเป็นวงกลม จากนั้นผู้นำกิจกรรมจะเป่าฟองสบู่และให้เด็กนักเรียนออกมาเตะฟองสบู่ที่ละคนพร้อมบอก ข้อดี คุณสมบัติที่ดีของตัวเอง สลับกันไปจนครบทั้งวง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกิจกรรมเริ่มเป่าฟองสบู่ให้เด็กนักเรียนและสังเกตความสนุกในการตามตัวฟองสบู่ที่ลอยอยู่ในอากาศ
2. ในขณะที่ฟองสบู่กำลังลอยให้เด็กนักเรียนออกมาเตะฟองสบู่และบอก ข้อดี คุณสมบัติที่ดีของตัวเอง เช่น ใจดี ซื่อสัตย์ ชอบช่วยเหลือ หรือผู้นำกิจกรรมอาจจะถามคำถามที่ เช่น "เด็กๆชอบทำอะไรที่คิดว่ามีประโยชน์" "นักเรียนบอกได้ไหมว่าคิดว่าตนเองทำอะไรได้ดีที่สุด เช่น ระบายสี เล่นเปียโน"
3. หลังจากนั้นผู้นำกิจกรรมอาจจะสลับแลกเปลี่ยนการเป่าลูกโป่งโดยให้เด็กนักเรียนแต่ละคนผลัดกันเป่าและผลัดกันตอบ (ผู้นำกิจกรรมประเมินเด็กนักเรียนโดยการสังเกตพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างทำกิจกรรม ว่าการตอบเป็นในเชิงบวกหรือไม่)

ขั้นสรุป

1. หลังจากเล่นเกมเสร็จแล้ว ผู้นำกิจกรรมให้เด็กนักเรียนกลับมานั่งเป็นวงกลมอีกครั้งเพื่อสรุปกิจกรรมโดยทบทวนข้อดีและคุณลักษณะที่ดีที่ได้ตอบ
2. ผู้นำกิจกรรมพูดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งที่เด็กนักเรียนในกลุ่มได้กล่าวมาและแนะนำให้ลองกลับไปทำในชีวิตประจำวัน
3. ผู้นำกิจกรรมกล่าวลาและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. สังเกตความสามารถในการรับรู้และชื่นชมคุณลักษณะเชิงบวกของตนเอง
2. สังเกตการแสดงความมั่นใจในการเล่นและการแสดงออกถึงคุณลักษณะที่ดีของตนเอง
3. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองและการสนทนาที่เพิ่มสมาธิจากกิจกรรมและความเข้าใจในการทำกิจกรรม

กิจกรรมที่ 7

ชื่อกิจกรรม บอร์ดเกม เรื่อง อารมณ์นี้ฉันเคยมีตอนไหนนะ

หัวข้อ ด้านความผาสุก well-being

ระยะเวลา 30 นาที

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อน ฝึกทักษะการพูดคุยและการแบ่งปันความรู้สึกที่ดี
2. สนับสนุนความเข้าใจเกี่ยวกับความสุขและความผาสุกที่เด็กนักเรียนจะได้รับในการตระหนักถึงสถานะอารมณ์และความสุขของตนเอง และเรียนรู้ว่าบางครั้งความสุขมีที่มาจากกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่เล็ก ๆ น้อย ๆ
4. ส่งเสริมการเห็นคุณค่าของตนเองผ่านการนำเสนอคุณลักษณะที่ดีของตนเอง
5. พัฒนาความมั่นใจ การแสดงความรู้สึก คุณลักษณะที่ดีและความสามารถของตนเอง

แนวคิด

กิจกรรม “บอร์ดเกมแสนสนุก เรื่องอารมณ์นี้ฉันเคยมีตอนไหนนะ” มีแนวคิดที่มุ่งเน้นการผสมผสานระหว่างการเล่นเกมส์เพื่อความสุขสนุกสนานและการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมและความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง ความรู้สึกและความสุขของตนเอง ผ่านการโยนลูกเต๋าและการเคลื่อนที่ตามช่องในบอร์ด เด็กนักเรียนได้ทบทวนประสบการณ์ที่ผ่านเคยทำมาก่อนแล้วมีความรู้ดีในการทำกิจกรรมนั้น และกิจกรรมนี้ยังแลกเปลี่ยน แบ่งปันประสบการณ์กับผู้อื่น อีกทั้งยังเป็นโอกาสที่ดีในการพัฒนาทักษะสังคมและการเข้าใจความรู้สึกของนักเรียน

เทคนิค

เทคนิคเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้บอร์ดเกมส์และลูกเต๋า

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. บอร์ดเกมส์
2. ลูกเต๋า จำนวน 1 อัน
3. ตัวเล่น จำนวน 6 อัน

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ผู้นำกิจกรรมกล่าวทักทายเด็กนักเรียนและทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมาถึงข้อดีและคุณลักษณะที่ดีของตนเองและของผู้อื่น
2. ผู้นำกิจกรรมทบทวนข้อตกลงร่วมในกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นที่ต่างกันของเพื่อน รับฟังเมื่อเวลาเพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็น ยกมือขึ้นก่อนจะถามคำถาม

3. ผู้นำกิจกรรมเกริ่นนำก่อนเริ่มกิจกรรม โดยชักชวนพูดคุยในหัวข้อ นักเรียนรู้จักอารมณ์และความรู้สึกอะไรบ้าง? และมีเหตุการณ์ไหนทำให้นักเรียนมีอารมณ์นั้นหรือความรู้สึกนั้น เช่น รู้สึกอายเมื่อต้องออกยืนพูดหน้าห้อง
4. ผู้นำกิจกรรมอธิบายกิจกรรมที่จะทำในครั้งนี้ ชื่อ "อารมณ์นี้ฉันเคยมีตอนไหนนะ" โดยวิธีการเล่น คือ ให้เด็กนักเรียนสลับกันโยนลูกเต๋าแล้วเดินตามช่องเป็นจำนวนตามตัวเลขที่โยนได้ จากนั้นให้ผู้นำกิจกรรมอ่านชื่ออารมณ์ที่อยู่ในช่องให้ฟัง หลังจากนั้นให้เด็กนักเรียนคนที่โยนลูกเต๋ายกนิ้วบอกว่าจะมีอารมณ์นี้ในเวลาใด เช่น ฉันมีความสุขเวลาที่ฉันขี่จักรยาน เป็นต้น

ขั้นตอนการ

1. ผู้นำกิจกรรมเริ่มให้เด็กนักเรียนเลือกตัวเล่น จากนั้นเรียงลำดับการเล่นโดยความสมัครใจ
2. ผู้นำกิจกรรมให้เด็กนักเรียนคนแรกเริ่มโยนลูกเต๋าและเดินตามจำนวนช่องที่โยนได้ จากนั้นผู้นำกิจกรรมอ่านคำในช่องนั้นและให้นักเรียนบอกถึงเหตุการณ์ใดที่สามารถจะเกิดขึ้นได้ โดยให้สอดคล้องกับอารมณ์นั้น (ผู้นำกิจกรรมสามารถประเมินนักเรียนนำได้จากการตอบที่สอดคล้อง สมเหตุสมผลกับอารมณ์ที่ได้)
3. ผู้นำกิจกรรมและเด็กนักเรียนเล่นกันจนจบบอร์ดเกม ในระหว่างนั้นอาจมีคำถามเพิ่มเติมหรือแลกเปลี่ยน แบ่งปันประสบการณ์

ขั้นสรุป

1. หลังจากเล่นเกมเสร็จแล้ว ผู้นำกิจกรรมให้เด็กนักเรียนกลับมาตั้งเป็นวงกลมอีกครั้ง เพื่อสรุปกิจกรรมว่าสิ่งที่ได้รับคืออะไร
2. ผู้นำกิจกรรมพูดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งที่เด็กนักเรียนในกลุ่มได้กล่าวมาและแนะนำให้ลองกลับไปทำในชีวิตประจำวัน
3. ผู้นำกิจกรรมกล่าวลาและนัดหมายการทำกิจกรรมในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. สังเกตความสามารถในการรับรู้และชื่นชมคุณลักษณะเชิงบวกของตนเอง
2. สังเกตพฤติกรรมในระหว่างการเล่นกิจกรรม วิธีที่แสดงออกทางอารมณ์ในระหว่างแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การยอมรับความคิดเห็นที่ต่างจากตนเอง
3. สังเกตการแสดงความมั่นใจในการเล่นกิจกรรม ในการตอบคำถาม การร่วระหว่างคนอื่นเล่นกิจกรรม
4. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองและการสนทนาที่เพิ่มสมาธิจากกิจกรรมและความเข้าใจในการทำกิจกรรม

กิจกรรมครั้งที่ 8

ชื่อกิจกรรม การเล่นทำบทบาทในโรงพยาบาล (role play)

หัวข้อ ชั้นสรุปและยุติการทำกิจกรรม

ระยะเวลา 30 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกการบอกอารมณ์ของตนเองและสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ต่าง ๆ และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นได้ว่ารู้สึกอย่างไร
2. เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มทดลองสามารถทบทวนสิ่งที่ได้รับจากทำกิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์บนฐานวิธีการเชิงสร้างสรรค์
3. เพื่อประเมินความพัฒนาการการเสริมสร้างสมรรถนะทางอารมณ์ของสมาชิกในกลุ่มทดลองว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด
4. เพื่อสรุปเนื้อหาความรู้ทั้งหมดที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

แนวคิด

กิจกรรม “บทบาทสมมติ” ออกแบบขึ้นเพื่อให้เด็กได้ทดลองบทบาทที่ต่างกันตามที่ได้รับ โดยให้เด็กได้ทดลองและสะท้อนความเข้าใจในสมรรถนะทางอารมณ์ได้ดียิ่งขึ้น มีผลดีต่อพัฒนาการทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กปฐมวัยได้อย่างครบถ้วนและสมดุล

แนวคิดหลักของกิจกรรมนี้คือช่วยในการเสริมสร้างการจัดการอารมณ์และการเข้าใจถึงอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น เด็กจะได้ฝึกทักษะการแสดงอารมณ์และการแก้ไขปัญหาในบทบาทที่เลือก เปิดโอกาสให้ผู้เล่นคิดตามสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นและฝึกทักษะในการแสดงอารมณ์ออกมาในบทบาทที่กำหนด

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

1. ชุดคุณหมอ จำนวน 1 ชุด
2. ชุดพยาบาล จำนวน 1 ชุด
3. ของเล่นสำหรับการเป็นหมอ จำนวน 1 ชุด

เทคนิคที่ใช้

เทคนิคกิจกรรมบทบาทสมมติ

ขั้นตอนการ

ขั้นนำ

1. ผู้นำกิจกรรมกล่าวทักทายเด็กนักเรียนและทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ผู้นำกิจกรรมทบทวนข้อตกลงร่วมในกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นที่ต่างกันของเพื่อน รับฟังเมื่อเวลาเพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็น ยกมือขึ้นก่อนจะถามคำถาม
3. ผู้นำกิจกรรมเกริ่นนำก่อนเริ่มกิจกรรม โดยชักชวนพูดคุยถึงการทำงานที่ โรงพยาบาล เด็กนักเรียนคนไหนเคยไปโรงพยาบาลบ้างคะ? ในโรงพยาบาลมีใครทำงานอยู่บ้างคะ? วันนี้เราจะมาลองเล่นบทบาทสมมติในโรงพยาบาลกันนะคะ

ขั้นตอนการ

1. ผู้นำกิจกรรมกำหนดสถานการณ์ให้เป็นโรงพยาบาล เพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าใจตรงกันในการทำกิจกรรม

2. ผู้นำกิจกรรมแบ่งบทบาทหน้าที่ให้สมาชิกในกลุ่มทดลอง เช่น พยาบาล หมอ คนไข้ โดยผู้นำกิจกรรมมีส่วนร่วมในการรับบทบาทหน้าที่ด้วย เพื่อเป็นตัวอย่างและทำกิจกรรมได้อย่างสมบูรณ์
3. ผู้นำกิจกรรมประเมินได้โดยการสังเกตการเล่นบทบาทสมมติของเด็ก

ขั้นสรุป

1. ผู้นำกิจกรรมและสมาชิกในกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ และให้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ในการเล่นบทบาทของเด็กนักเรียนแต่ละคนที่ได้รับ
2. ผู้นำกิจกรรมส่งเสริมการเล่นบทบาทสมมติเพื่อให้ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. ผู้นำกิจกรรมให้เด็กนักเรียนในกลุ่มในทดลองได้ซักถามข้อสงสัยและนำเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำผ่านมาทั้งหมด ว่าชอบกิจกรรมใดและได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้างหรือไม่?
4. ผู้นำกิจกรรมกล่าวลา

การประเมินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมสังเกตการเล่นบทบาทและการแสดงออกที่ตรงตามบทบาทที่กำหนด
2. ผู้นำกิจกรรมสังเกตการพัฒนาทักษะการจัดการทางอารมณ์และการแก้ไขสถานการณ์
3. ผู้นำกิจกรรมสังเกตการสนทนาและการเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นในการทำกิจกรรม

ประวัติผู้เขียน

